

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Оцінювання та облік нематеріальних активів»

Студентки 2 курсу, 2м групи,
спеціальності 071 «Облік і
оподаткування»,
спеціалізації «Облік,
оподаткування та оцінювання
в бізнесі»

Колесник Юлії
Сергіївни

Науковий керівник
кандидат економічних наук,
доцент

Уманців Галина
Вікторівна

Гарант освітньої програми
доктор економічних наук,
професор

Бенько Микола
Миколайович

Київ 2019

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет обліку, аудиту та інформаційних систем
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік, оподаткування та оцінювання в бізнесі»

Затверджую
Зав. кафедри _____ О.В Фоміна
« ____ » _____ 2019р.

Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентки
Колесник Юлії Сергіївни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «Оцінювання та облік нематеріальних активів»

Затверджена наказом ректора від 18.01.2019 р. № 139

2. Строк здачі студентом закінченої роботи 15.11.2019

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи:

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад оцінювання та бухгалтерського обліку нематеріальних активів підприємства та надання рекомендацій щодо його вдосконалення.

Об'єктом дослідження є операції з нематеріальними активами на ТОВ «Мостард».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти оцінювання та бухгалтерського обліку операцій з нематеріальними активами підприємства.

4. Консультант по роботі із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано
	Уманців Г.В.		

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність, класифікація та оцінка нематеріальних активів підприємства

1.2 Регулювання обліку нематеріальних активів підприємства

Висновки за розділом 1

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ТОВ «Мостард»

2.1. Первинний облік нематеріальних активів

2.2 Фінансовий облік та оцінка нематеріальних активів підприємства

2.3. Оцінювання та облік нематеріальних активів в управлінні підприємством

Висновки за розділом 2

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТОВ «Мостард»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку нематеріальних активів на ТОВ «Мостард»

3.2. Удосконалення обліку нематеріальних активів за умов застосування інформаційних систем і технологій

Висновки за розділом 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Написання статті	12.09.2019р.	12.09.2019р.
2	Підготовка першого розділу	28.06.2019р.	28.06.2019р.
3	Підготовка другого розділу	06.09.2019р.	06.09.2019р.
4	Підготовка третього розділу	25.09.2019р.	25.09.2019р.
5	Попередній захист	12.11.2019р.	12.11.2019р.
6	Подання завершеної роботи на кафедру	15.11.2019р.	15.11.2019р.

7. Дата видачі завдання 19.01.2019 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____ Уманців Г.В
(підпис)

9. Гарант освітньої програми _____ Бенько М.М
(підпис)

10. Завдання прийняв до виконання студент _____ Колесник Ю.С

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____
(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____
(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Колесник Юлії Сергіївни
(прізвище, ініціали)
може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми _____ Бенько М.М
(підпис)

Завідувач кафедри _____ Фоміна О.В
(підпис)

« _____ » _____ 201 _____

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1 Економічна сутність, класифікація та оцінка нематеріальних активів підприємства	7
1.2.Регулювання обліку нематеріальних активів підприємства.....	12
Висновки за розділом 1.....	18
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ТОВ «МОСТАРД».....	19
2.1. Первинний облік нематеріальних активів	19
2.2.Фінансовий облік та оцінка нематеріальних активів підприємства.....	23
2.3.Оцінювання та облік нематеріальних активів в управлінні підприємством	27
Висновки за розділом 2	33
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТОВ «МОСТАРД».....	36
3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку нематеріальних активів на ТОВ «Мостард».....	36
3.2. Удосконалення обліку нематеріальних активів за умов застосування інформаційних систем і технологій.....	41
Висновки за розділом 3.....	47
ВИСНОВКИ	49
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	53
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

На сьогоднішній день, все більше підприємств у своїй діяльності впроваджують інноваційні технології, що пов'язано з виникненням нематеріальних активів. Загалом, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняних підприємств сприятиме ефективне використання таких об'єктів, а також правильне облікове відображення операцій з нематеріальними активами підприємства.

Необхідно відзначити, що особливої уваги потребують нематеріальні активи створені власними силами, зважаючи на труднощі які виникають з їх ідентифікацією та оцінкою. Як зазначає Панкова М.М. [7] «більшість таких активів взагалі не обліковуються на балансі підприємств, а витрати на їх створення відображаються у складі звітного періоду в якому вони були понесені. Проблем полягає у відсутності методики оцінки нематеріальних активів при створенні та оцінці майбутніх економічних вигод від використання даного активу».

Удосконалення методики й організації обліку об'єктів права інтелектуальної власності та інших майнових прав у складі нематеріальних активів у сучасних умовах господарювання є актуальним.

Проблемам визначення сутності та оцінки нематеріальних активів приділяли свою увагу багато авторів, а саме: Карелова О.В. [1], Килівник І.С. [2], Коба О.В. [3], Малярчина В.Д. [5], Панкова М.М. [7], Старко І.Є. [10], Шелест В.С. [11] та інші. Попри вагомий внесок вчених, залишаються дискусійними та невирішеними питання вдосконалення облікової оцінки нематеріальних активів підприємства.

Робочою гіпотезою дослідження є припущення, що удосконалення обліку нематеріальних активів підприємства дозволить підвищити ефективність інформаційного забезпечення управління підприємством.

Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних засад оцінювання та бухгалтерського обліку нематеріальних активів підприємства та надання рекомендацій щодо його вдосконалення.

Об’єктом дослідження є операції з нематеріальними активами на ТОВ «Мостард».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні, організаційні та практичні аспекти оцінювання та бухгалтерського обліку операцій з нематеріальними активами підприємства.

Відповідно до зазначеної мети в роботі поставлено наступні **завдання**:

- уточнити економічну сутність та класифікацію нематеріальних активів підприємства;
- здійснити економіко-правовий аналіз а також провести огляд спеціальної літератури з обліку нематеріальних активів підприємства;
- розкрити первинний облік нематеріальних активів підприємства;
- дослідити організаційні та технологічні особливості ТОВ «Мостард» та оцінити їх вплив на організацію і методику обліку нематеріальних активів уточнити класифікацію нематеріальних активів та визначити сутність основних принципів їх обліку;
- розробити науково обгрунтовані практичні рекомендації з удосконалення управлінського обліку нематеріальних активів ТОВ «Мостард»

Методи дослідження. При дослідженні теоретичних аспектів обліку нематеріальних активів для визначення загальних напрямів розвитку та виявлення факторів, що впливають на їх облік, використовувались методи індукції та дедукції; для визначення й уточнення економічної сутності та змісту понятійного нематеріальні активи – метод порівняння. За допомогою абстрактно-логічного методу визначено оптимальний порядок оцінки для бухгалтерського відображення нематеріальних активів, розглянуто та доповнено критерії визнання НА. Для удосконалення класифікації НА, використано метод причинно-наслідкового зв’язку; для аналізу стану обліку НА на вітчизняних підприємствах– методи статистичного зведення.

Вивчення теми проводилось на базі ТОВ «Мостард». Досліджувалась його документальна база та особливості методики обліку нематеріальних

активів. Для написання випускної кваліфікаційної роботи використовувались дані фінансового обліку підприємства за 2014-2018 роки.

Інформаційною базою дослідження є фактичні показники фінансово-господарської діяльності ТОВ «Мостард», яке займається послугами оренди. Для написання випускної кваліфікаційної роботи використовувались первинні документи, облікові реєстри і форми звітності досліджуваного підприємства. Інформаційним забезпеченням роботи є нормативно-правові акти, що регулюють економічну діяльність підприємств, загальноекономічна і спеціальна література з питань обліку нематеріальних активів, офіційні матеріали Державного комітету статистики, матеріали конференцій, дані бухгалтерського обліку і звітності досліджуваного підприємства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, спрямованих на удосконалення бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності ТОВ «Мостард»

Апробація дослідження проведена шляхом опублікування наукової статті у збірнику статей студентів КНТЕУ.

Наукова новизна одержаних результатів. Отримані в процесі дослідження наукові результати полягають у розробці теоретико-методичних рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення організації та методики бухгалтерського обліку витрат операційної діяльності торговельного підприємства. Одержані результати, які становлять наукову новизну, визначаються такими основними положеннями:

- надані пропозиції з удосконалення аналітичного обліку нематеріальних активів в частині відкриття аналітичних рахунків бухгалтерського обліку;
- надані пропозиції з удосконалення форм фінансової звітності в частині відображення нематеріальних активів підприємства;
- запропонований Звіт про інтелектуальні активи, що сприятиме формуванню якісного інформаційного забезпечення аналізу нематеріальних активів ТОВ «Мостард»;

- запропонована на підприємстві автоматизація облікового відображення господарських операцій яка дозволить покращити систему управління на досліджуваному підприємстві та удосконалити облікове відображення нематеріальних активів в бухгалтерському обліку.

Структура та обсяг магістерської роботи. Випускна кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, який нараховує 50 найменувань. Загальний обсяг роботи становить 49 сторінок друкованого тексту та містить 10 рисунків, 12 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність, класифікація та оцінка нематеріальних активів підприємства

На сьогоднішній день, вітчизняні підприємства які налаштовані на розвиток та покращення фінансово -господарської діяльності здійснюють операції як з матеріальними так і нематеріальними активами. Адже, нематеріальні активи виступають одним із головних факторів формування конкурентних переваг вітчизняних підприємств на ринку, що впливає на фінансову стабільність та економічну міцність підприємств.

Якщо розгляну нормативно-правову базу, яка регулює облікове відображення операцій з нематеріальними активами підприємства, то необхідно відзначити, що визначення даного терміну дещо відрізняються (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Визначення терміну «нематеріальні активи» в нормативно-правових документах

Джерело: розроблено автором

Відповідно до П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», нематеріальні активи – це немонетарні активи, які не мають матеріальної форми та можуть бути ідентифіковані.

Відповідно до П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» нематеріальні активи – активи, що не мають матеріальної форми, які на дату придбання є контрольованими підприємством унаслідок минулих подій, використання яких, як очікується, спричинить до надходження економічних вигід у майбутньому [37].

Проведені дослідження чинного законодавства, дозволили уточнити критерії визнання активів нематеріальними (рис. 1.2).

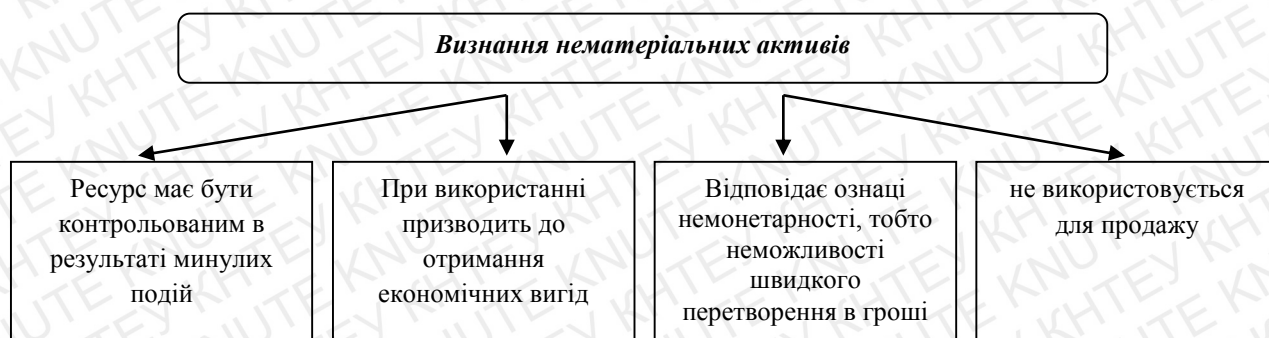

Рис. 1.2 Критерії визнання активом нематеріальних активів
Джерело: [35]

З рис. 1.2 видно, що придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

Необхідно відзначити, що багато науковців ототожнюють поняття нематеріальні активи та інтелектуальний капітал, а також можуть називати інтелектуальними активами. Проведені дослідження дозволили схематично розкрити класифікацію нематеріальних активів відповідно до чинного вітчизняного законодавства (рис. 1.3).

Як зазначає Котенко Л.Н. в своїй науковій праці, всі нематеріальні активи, якщо їх розглядати як об'єкт бухгалтерського обліку мають характерні особливості:

- всі об'єкти нематеріальних активів є різними за своєю природою та характером використання;
- не мають матеріально-речової форми;

Рис. 1.3 Класифікація нематеріальних активів підприємства

Джерело:[35]

- майнові права на об'єкти інтелектуальної власності мають бути документально підтвердженими;
- складність оцінки нематеріальних активів;
- не всі об'єкти нематеріальних активів можна розглядати відокремлено від іншого майна підприємства;

- складність визначення строку корисного використання[35].

На відміну від вітчизняного досвіду, міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ 38 «Нематеріальні активи») визначають нематеріальні активи як – ідентифіковані немонетарні активи, які не мають фізичної форми. Доцільно навести класифікацію нематеріальних активів, яка використовується у зарубіжній практиці (рис. 1.4).

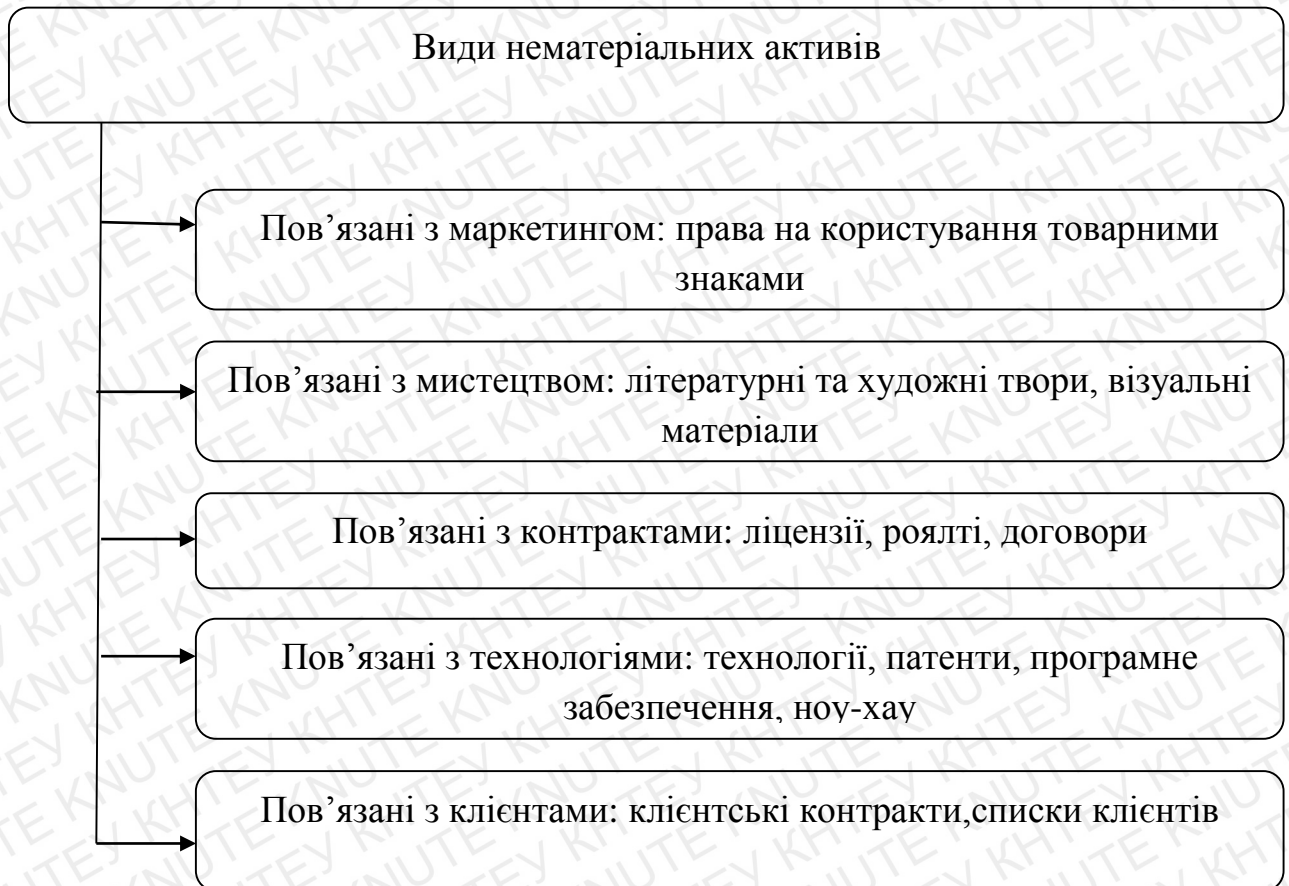

Рис. 1.4 Класифікація нематеріальних активів відповідно до МСФЗ 38 [24]

Джерело:[24]

Відповідно до МСБО 38 «Нематеріальні активи», із сукупності нематеріальних активів виділяються не ідентифіковані нематеріальні активи, до яких в першу чергу відноситься гудвіл, до якого відносять умовну репутацію та імідж компанії, вартість ділових зв'язків, і т.д. Відповідно до вітчизняного законодавства, ідентифікація гудвілу відсутня.

Загалом, проведені дослідження дозволили встановити, що у вітчизняних підприємств виникають проблеми із ідентифікацією (відокремленням) нематеріальних активів, тому підприємства відображають у фінансовій звітності нематеріальні активи у неповному обсязі. На рис. 1.3. наведена класифікація нематеріальних активів, яка впливає на ідентифікацію нематеріальних активів підприємства. Кожна з цих груп має свої особливості, що вимагає під час проведення ідентифікації відповідного документального забезпечення (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Документальне забезпечення ідентифікації нематеріальних активів [2]

Група нематеріальних активів	Документи
Права користування природними ресурсами	Договір про надання права власності, виписки з державних реєстрів, які затверджують набути права власності
Права користування майном	
Права на комерційні позначення	Свідоцтво на комерційні позначення
Права на об'єкти промислової власності	Патент, свідоцтво про авторство, свідоцтво на корисну модель, договір
Авторське право та суміжні з ним права	Виключне право на авторське видання; авторський, видавничий договори, що дозволяють публічне відтворення чи інше використання творів та ін
Інші нематеріальні активи	Залежно від виду активу

Загалом, у міжнародній практиці нематеріальні активи поділяються на ідентифіковані та неідентифіковані. Так, до ідентифікованих нематеріальних активів належать торгові марки, ліцензії, патенти. До неідентифікованих нематеріальних активів належать репутація товару, схильність споживачів до відповідної марки товару, гудвіл. Якщо ідентифіковані нематеріальні активи можуть бути реалізовані самостійно, то неідентифіковані нематеріальні активи не можуть бути відокремлені від підприємства.

Підводячи підсумок викладеному матеріалу, узагальнимо загальні ознаки нематеріальних активів підприємства: утримуються підприємством

понад один рік з метою використання а не як інвестиції; використовуються підприємством з метою створення додаткових доходів підприємства; за допомогою амортизаційних відрахувань списують свою вартість та переносять на витрати; можуть бути цінними для одного підприємства.

1.2. Регулювання обліку нематеріальних активів підприємства

На сьогоднішній день, вітчизняні підприємства мають організувати та вести бухгалтерський облік нематеріальних активів відповідно до чинного законодавства. Проведені дослідження дозволили згрупувати нормативно-правові акти, що регулюють облік нематеріальних активів наступним чином (рис.1.4).

Рис. 1.4 Правове регулювання обліку нематеріальних активів

Джерело: розроблено автором

Нормативно правові документи, які відносяться до перших трьох рівнів є загально прийнятими, норми яких мають дотримуватись всіма

господарюючими суб'єктами. Документи нижчого рівня (інструкції, положення) не мають суперечити нормативно-правовим актам вищого рівня (кодексам, стандартам, законам).

Документи, які розробляє підприємство (Наказ про облікову політику, внутрішній план рахунків, інструкції) мають враховувати специфіку діяльності підприємства, а також особливості здійснення операцій підприємства з нематеріальними активами.

Одним із головних нормативно-правових актів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відповідно до якого кожне підприємство самостійно розробляє облікову політику та веде облік враховуючи особливості своєї діяльності.

У Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» прописано методи нарахування амортизації на нематеріальні активи, розрахунки амортизації, строки нарахування амортизації [34].

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про нематеріальні активи та її розкриття в фінансовій звітності встановлені в однойменному П(С)БО 8 «Нематеріальні активи». Необхідно відзначити, що норми даного положення не поширюються на гудвіл, та інші нематеріальні активи, особливості обліку яких визначаються іншими положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Відповідно до даного стандарту, підприємства мають визнавати нематеріальний актив та відобразити на балансі тільки якщо він відповідає відповідним критеріям.

Необхідно відзначити, що на сьогоднішній день відповідно до змін внесених в Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [38], збільшилось коло підприємств які мають вести облік та складати звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності. Підприємства, які відповідно до законодавства мають формувати фінансову звітність відповідно до МСФЗ мають і організувати (сформувати Наказ про облікову політику) та вести облік відповідно до МСБО.

Як зазначає Ясишена В.В. «...з переходом на МСФЗ проблемним є питання визнання внутрішньо генерованих нематеріальних активів підприємства і відображення їх у фінансовій звітності підприємства. Дуже часто такі нематеріальні активи не відповідають критеріям визнання, що зазначені в МСФЗ 38 «Нематеріальні активи». Внутрішньо генеровані бренди, заголовки, назви видань, переліки клієнтів, та інші подібні за своєю сутністю об'єкти не слід визнавати як нематеріальні активи за МСФЗ» [24].

Тому, підприємства які вели облік за П(С)БО, а зараз перейшли на облік за МСФЗ мають дані об'єкти обліку списати, що звужить коло нематеріальних активів які можна відображати в бухгалтерському обліку. Відповідно до даного нормативного документу, подальші витрати на бренди, заголовки та інші нематеріальні активи мають визнаватись як витрати періоду в якому вони були понесені.

Необхідно відзначити, що проблеми в обліковому відображенні операцій з нематеріальними активами виникають у зв'язку із їх нематеріальністю. Окремі об'єкти є унікальними не маючи аналогів ставлять під сумнів правильність їх віднесення до відповідних груп.

Важливим питанням є облікова оцінка нематеріальних активів. Відповідно до МСБО 38 та П(С)БО 8 після первісного визнання, підприємство має визначитись із обліковою оцінкою нематеріальних активів: здійснювати оцінку за собівартістю або за методом переоцінки та прописати це в обліковій політиці підприємства.

В обліковій політиці підприємство має вказати метод нарахування амортизації з урахуванням очікуваного способу отримання майбутніх економічних вигід за активом. Якщо цього не можна оцінити, то підприємство може обрати метод прямолінійного списання. Відповідно до міжнародного законодавства, нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання, амортизації не підлягають. На відміну від П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», в параграфі 99 МСБО 38 зазначено, що існують припущення щодо окремих випадків за яких допускається включення сум

амортизаційних відрахувань до балансової вартості окремих активів (амортизацію ліцензії, патенту до собівартості виробленої продукції, що безпосередньо пов'язана з її виготовленням).

Відповідно до П(С)БО 28 підприємство має здійснювати оцінку корисності нематеріального активу з невизначеним строком корисної експлуатації активу на дату балансу. Відповідно до МСБО 38 та МСБО 36 дану операцію необхідно проводити щорічно, та коли є загроза можливого зменшення корисності нематеріального активу.

Якщо розглядати питання визнання нематеріальних активів, то необхідно відзначити, що відповідно до Господарського кодексу України нематеріальні активи можуть включатися до складу майна, мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються у діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших передбачених законом формах обліку майна даних суб'єктів [7].

На відміну від Господарського кодексу, в Цивільному кодексі України визначено термін «інтелектуальні власність» та зазначено, що в результаті інтелектуальної та творчої діяльності можуть створюватись цивільні права та обов'язки. Встановлено, що внеском у статутний капітал господарюючого суб'єкта можуть бути також права на наукове відкриття, комерційне найменування, і т.д. Разом з тим, відповідно до Закону України «Про страхування», страхові компанії не можуть формувати статутний капітал за рахунок внеску нематеріальних активів.

Якщо порівняти визначення терміну «нематеріальні активи», які наведені в П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та Податковому кодексі України, то можемо помітити відмінності у визначені термінів використання нематеріальних активів, процедур нарахування амортизації і т.д. (рис. 1.5).

Необхідно відзначити, що у податковому обліку групи нематеріальних активів та строки дії права користування нематеріальними активами визначені у п.п. 138.3.4 п. 138.3 ст. 138 Податкового кодексу України [33].

Встановлено, що якщо платником податку на прибуток підприємств здійснено придбання права користування комп'ютерними програмами та посилених сертифікатів відкритих ключів електронного цифрового підпису, то згідно з нормами ст. 138 ПКУ[33] витрати платника податку на прибуток підприємств на придбання права користування комп'ютерними програмами відносяться до групи 5 нематеріальних активів, а витрати на придбання посилених сертифікатів відкритих ключів електронного цифрового підпису – до групи 6 нематеріальних активів.

В Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу та зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій виділені для обліку нематеріальних активів рахунки 1 класу, а саме рахунок 12 «Нематеріальні активи». Необхідно відзначити, що кожне підприємство має самостійно розробляти внутрішній план рахунків в якому деталізувати інформацію про ті чи інші види нематеріальних активів з метою удосконалення аналітичного обліку та управлінської звітності підприємства.

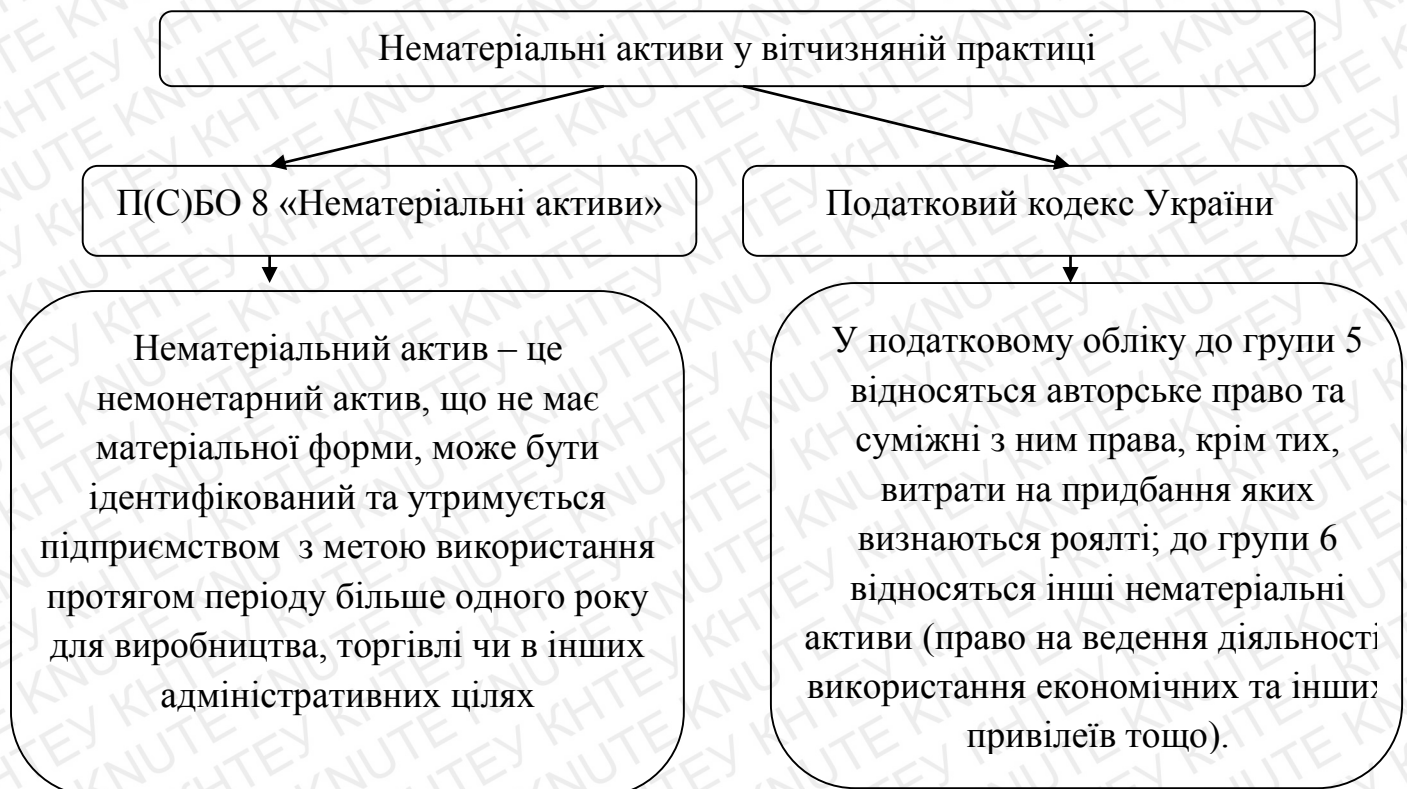

Рис. 1.5 Нематеріальні активи в бухгалтерському та податковому обліку

Джерело:[33, 35]

Відповідно до Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства № 635 [21] та Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», підприємства мають здійснювати переоцінку тих нематеріальних активів по яким існує активний ринок і за якими можна визначити справедливу (ринкову) вартість. Дану оцінку не завжди можна здійснити зважаючи на відсутність активного ринку та неможливості визначення ринкової вартості нематеріального активу. В даному випадку, для таких нематеріальних активів (торгові марки, права на публікацію музичних творів) можна використовувати модель собівартості.

Проведений аналіз опрацьованих джерел щодо нормативного забезпечення обліку нематеріальних активів дозволяє виокремити ряд існуючих проблем, а саме:

- відсутність єдиного визначення поняття «нематеріальні активи»;
- відсутність єдиної економічної класифікації нематеріальних активів;
- неузгодженість важливих положень окремих документів нормативно-правового забезпечення, що визначають методику обліку нематеріальних активів.

Тобто, сучасне законодавство, що регламентує порядок обліку нематеріальних активів є суперечливим та має деякі розбіжності. Зважаючи на це, підприємства мають враховувати те, відповідно до яких стандартів здійснюється бухгалтерський облік на підприємстві, а також формується фінансова звітність. На нашу думку, якщо виникають ситуації, за яких окремі нормативно-правові акти суперечать один одному, підприємства мають застосовувати розпорядження акту, який виданого пізніше.

Висновки за розділом 1

В роботі здійснено оцінку теоретичних засад обліку нематеріальних активів підприємства. Встановлено, що визначення терміну «нематеріальні активи» по різному розкриває сутність даного виду активу.

Встановлено, що вітчизняні науковці ототожнюють поняття нематеріальні активи та інтелектуальний капітал, а також можуть називати інтелектуальними активами. Проведені дослідження дозволили схематично розкрити класифікацію нематеріальних активів відповідно до чинного вітчизняного законодавства.

Всі нематеріальні активи, якщо їх розглядати як об'єкт бухгалтерського обліку мають характерні особливості:

- всі об'єкти нематеріальних активів є різними за своєю природою та характером використання;
- не мають матеріально-речової форми;
- майнові права на об'єкти інтелектуальної власності мають бути документально підтвердженими;
- складність оцінки нематеріальних активів;
- не всі об'єкти нематеріальних активів можна розглядати відокремлено від іншого майна підприємства;
- складність визначення строку корисного використання.

В першому розділі випускної кваліфікаційної роботи, розкрито нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів підприємства. Одним із головних нормативно-правових актів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відповідно до якого кожне підприємство самостійно розробляє облікову політику та веде облік враховуючи особливості своєї діяльності.

Розкриті неврегульовані питання які регламентовані окремими стандартами (положеннями) бухгалтерського обліку, що стосуються обліку нематеріальних активів підприємства.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОЦІНЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА НА ТОВ «МОСТАРД»

2.1. Первинний облік нематеріальних активів підприємства

Досліджуване підприємство, ТОВ «Мостард» знаходиться в м. Києві. Основним видом діяльності є відповідно до Статуту (Додаток А) надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, а також купівля та продаж нерухомості, діяльність з нерухомим майном. Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 1 тис. грн.

Відповідно до Наказу про облікову політику підприємства (Додаток Б), №2 від 2.01.2016р., на підприємстві застосовується журнально-ордерна система обліку. Відповідно до Наказу, щомісяця журнали – ордери роздруковуються із програми «1С:Бухгалтерія 7.7» та підписуються оператором – виконавцем та бухгалтером, який відповідає за складання облікового документу.

Підприємство здійснює облік відповідно до П(С)БО та використовує стандартний план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій.

Підприємство володіє нематеріальними активами, а саме майновими правами на користування інтелектуальної власності. Підприємство

відображає в обліку та відповідно у звітності (І розділ Балансу «Звіту про фінансовий стан») нематеріальний актив, в тому разі, якщо є ймовірність отримати економічні вигоди в зв'язку з використанням нематеріальних активів, а також може достовірно оцінити його вартість.

Звичайно, підприємство може відображати операції, які здійснює з нематеріальними активами тільки, якщо дані операції підтвердженні первинними документами. Загалом, на ТОВ «Мостард» нематеріальні активи можуть надійти різними шляхами, а саме підприємство може придбати за готівку нематеріальні активи, отримати на безкоштовній основі, обміняти на подібні (чи не подібні) активи, а також як отримати як внесок до статутного фонду. Схематично первинні документи, які супроводжують операції з нематеріальними активами на ТОВ «Мостард», можна зобразити наступним чином (рис. 2.1).

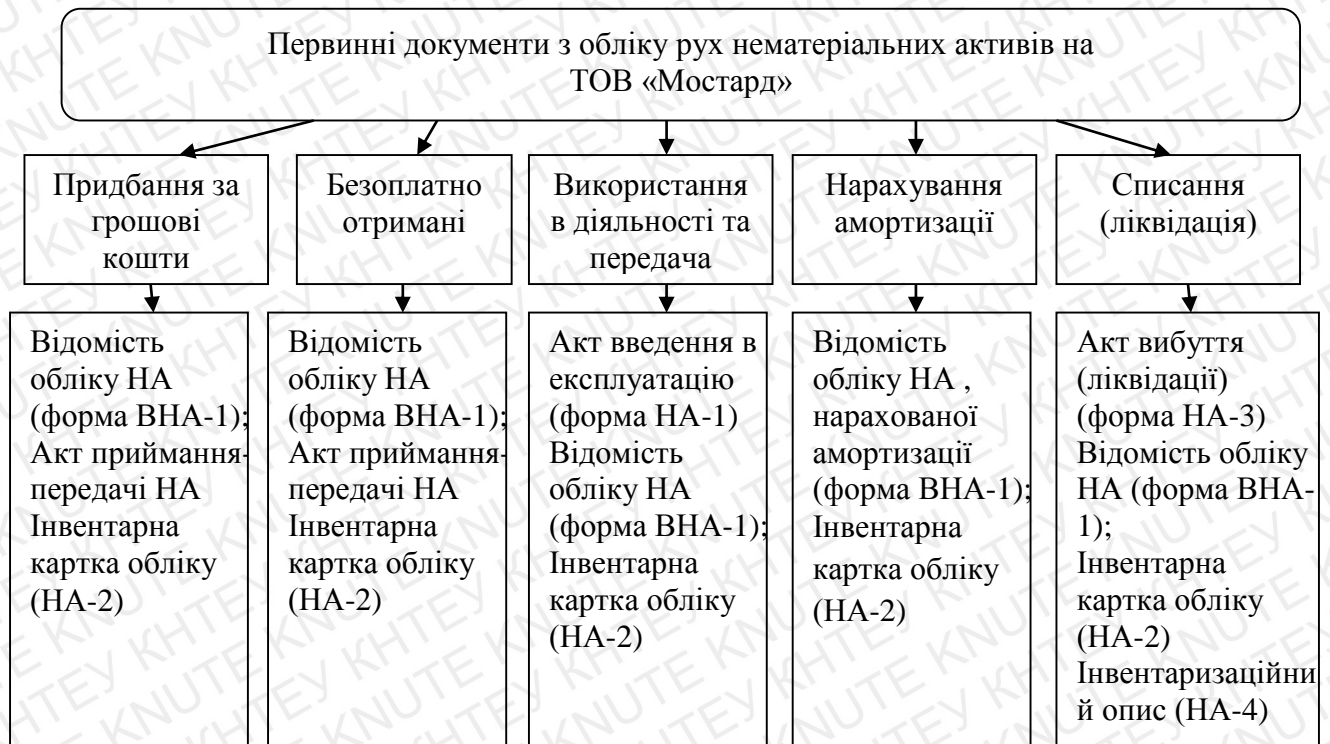

Рис. 2.1 Первинний облік операцій з нематеріальними активами ТОВ «Мостард»

Джерело: розроблено автором на базі даних підприємства

ТОВ «Мостард» здійснює первинний облік операцій з нематеріальними активами формуючи первинні документи відповідно до Наказу Міністерства фінансів України Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 732 [26].

Доцільно більш детально розкрити порядок формування первинних документів з обліку нематеріальних активів за видами операцій з ними. Якщо на ТОВ «Мостард» надійшли нематеріальні активи в якості безоплатної передачі, та підприємство вводить їх в експлуатацію, дана операція передбачає формування Акта введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (ф НА-1). Даний документ складається в одному примірнику на базі ліцензій, патентів, авторських договорів, і т.д. Даний документ містить докладну інформацію про нематеріальний актив в частині його опису, порядку використання НА, вартості, строка корисного використання НА, особи яка має відповідати за цей НА.

Також, ТОВ «Мостард» має на базі Акта введення в господарський оборот б'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (ф НА-1), формує Інвентарну картку обліку обекта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (форма НА-2). Дана інвентарна картка може містити інформацію про кілька об'єктів інтелектуальної власності, що вводяться в експлуатацію. Дана інвентарна картка містить інформацію про характерні особливості нематеріального активу (характерні ознаки, властивості), а також фіксує підтверджуючий документ на підставі якого обект інтелектуальної власності введено в експлуатацію (договір на використання майнових прав, ліцензійний договір).

Якщо зкінчується строки дії інтелектуальних прав, або термін дії ліцензійного договору, ТОВ «Мостард» формує Акт вибуття (ліквідації) обекта права інтелектуальної власності у складі ематеріальних активів (форма № НА-3). Даний акт формується на кожен обект вибуття у двох

примірниках та залишається у бухгалтерії ТОВ «Мостард», а також відповідального працівника за використання НА.

Щороку, перед тим, як формувати фінансову звітність підприємство здійснює інвентаризацію активів, в тому числі й нематеріальних активів. Дана операція оформлюється Інвентаризаційним описом об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (форма НА-4). В даний опис включаються окремо всі об'єкти інтелектуальної власності підприємства.

Необхідно відзначити, що на сьогоднішній день відсутні первинні документи з обліку інших, крім прав на використання інтелектуальної власності, нематеріальних активів. Вданому випадку, ТОВ «Мостард», так як і інші вітчизняні підприємства, використовує первинні документи з обліку основних засобів відповідно до Наказу Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм первинного обліку основних засобів» № 352 [23].

Так, придбання нематеріальних активів також може відображатись в обліку на підставі Акту приймання-передачі основних засобів. Даний первинний документ схожий із ф. НА- 1 але не враховує характерні особливості нематеріальних активів. На нашу думку, доцільно вдосконалити форму № ОЗ-1 в частині доповнення необхідної інформації, а саме:

- назви підрозділу (особи) хто здає та приймає НА;
- дебет та кредит рахунку (аналітичного рахунку) НА;
- первісна (балансова) вартість НА;
- термін корисного використання НА;
- порядок нарахування амортизації.

Така сама ситуація виникає, якщо підприємство списує (ліквідує) об'єкт. Так, на ТОВ «Мостард» при списанні НА, використовується форма №ОЗ-3. Дана форма схожа із НА-3, але потребує також доповнення додатковою інформацією. На нашу думку, підприємствам доцільно

розробляти окремо Акт на списання (вибуття) НА. Даний первинний документ крім обов'язкових реквізитів має містити наступну інформацію:

- найменування структурного підрозділу (підприємства) який прийняв (передав) об'єкт НА;
- вид операції (код операції);
- дебет та кредит рахунку (аналітичного рахунку) на якому відображається операція;
- первісна вартість НА;
- сума нарахованої амортизації об'єкта НА;
- наказ (номер та дата), на підставі якого здійснюється вибуття НА;
- причина вибуття НА;
- висновок комісії щодо вибуття НА.

Отже, проведені дослідження дозволили встановити, що господарські операції які відбуваються з об'єктами НА оформлюються відповідними документами. Ми надали рекомендації з удосконалення первинного обліку операцій з нематеріальними активами в частині деталізації інформації форм первинних документів.

2.2. Фінансовий облік та оцінка нематеріальних активів підприємства

ТОВ «Мостард» також здійснює поточний облік операцій з нематеріальними активами під час їх визнання, оцінки та відображення на відповідних рахунках бухгалтерського обліку.

Відповідно до Методичних рекомендацій по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку №356 [24] ТОВ «Мостард» на базі даних первинних документів формує в програмі «1С: Підприємство 7.0» регістри синтетичного та аналітичного обліку, журнал 4, відомість 4.3 аналітичного обліку нематеріальних активів.

Загалом, підприємство визнає нематеріальний актив та відповідно відображає в бухгалтерському обліку, якщо він відповідає наступним засадам

Отже, придбаний або отриманий нематеріальний актив відображається в балансі ТОВ «Мостард», якщо існує ймовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних з його використанням, та його вартість може бути достовірно визначена.

Проведені дослідження дозволили розкрити етапи оцінки нематеріальних активів ТОВ «Мостард» (рис. 2.3).

Порядок оцінки нематеріальних активів можна зобразити схематично (рис. 2.4). Необхідно відзначити, що порядок визнання та оцінки нематеріальних активів на ТОВ «Мостард» відрізняються в залежності від того яким чином був придбаний нематеріальний актив. Для визнання і первісної оцінки нематеріальних активів існують визначені правила залежно від того, чи були вони: придбані окремо; придбані в процесі об'єднання бізнесу; придбані за рахунок державної субсидії; отримані в обмін на інші активи; створені власними силами.

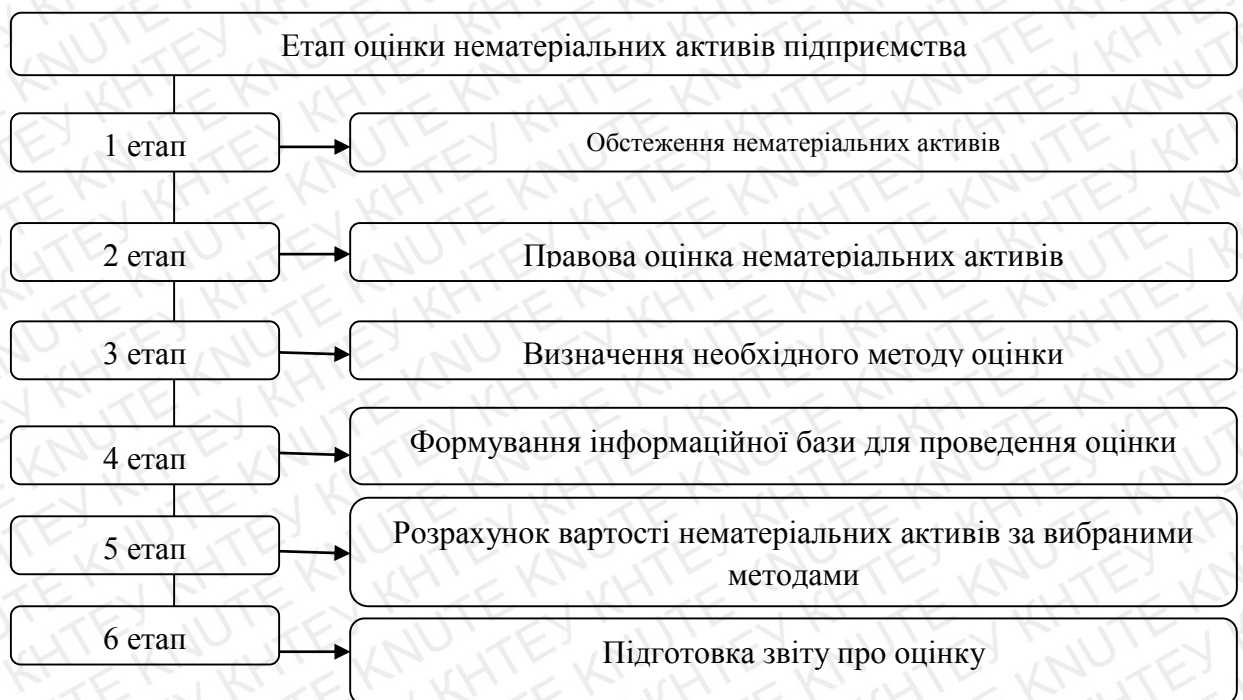

Рис. 2.3 Етапи оцінки нематеріальних активів ТОВ «Мостард»

Джерело: розроблено автором на базі даних підприємства

Так, первісна вартість нематеріального активу, придбаного в результаті обміну на подібний об'єкт, дорівнює залишковій вартості переданого нематеріального активу. Залишкова вартість визначається як різниця між первісною вартістю переданого нематеріального активу і сумою нарахованого зносу. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю нематеріального активу, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є його справедлива вартість із зарахуванням різниці до фінансових результатів (витрат) звітного періоду.

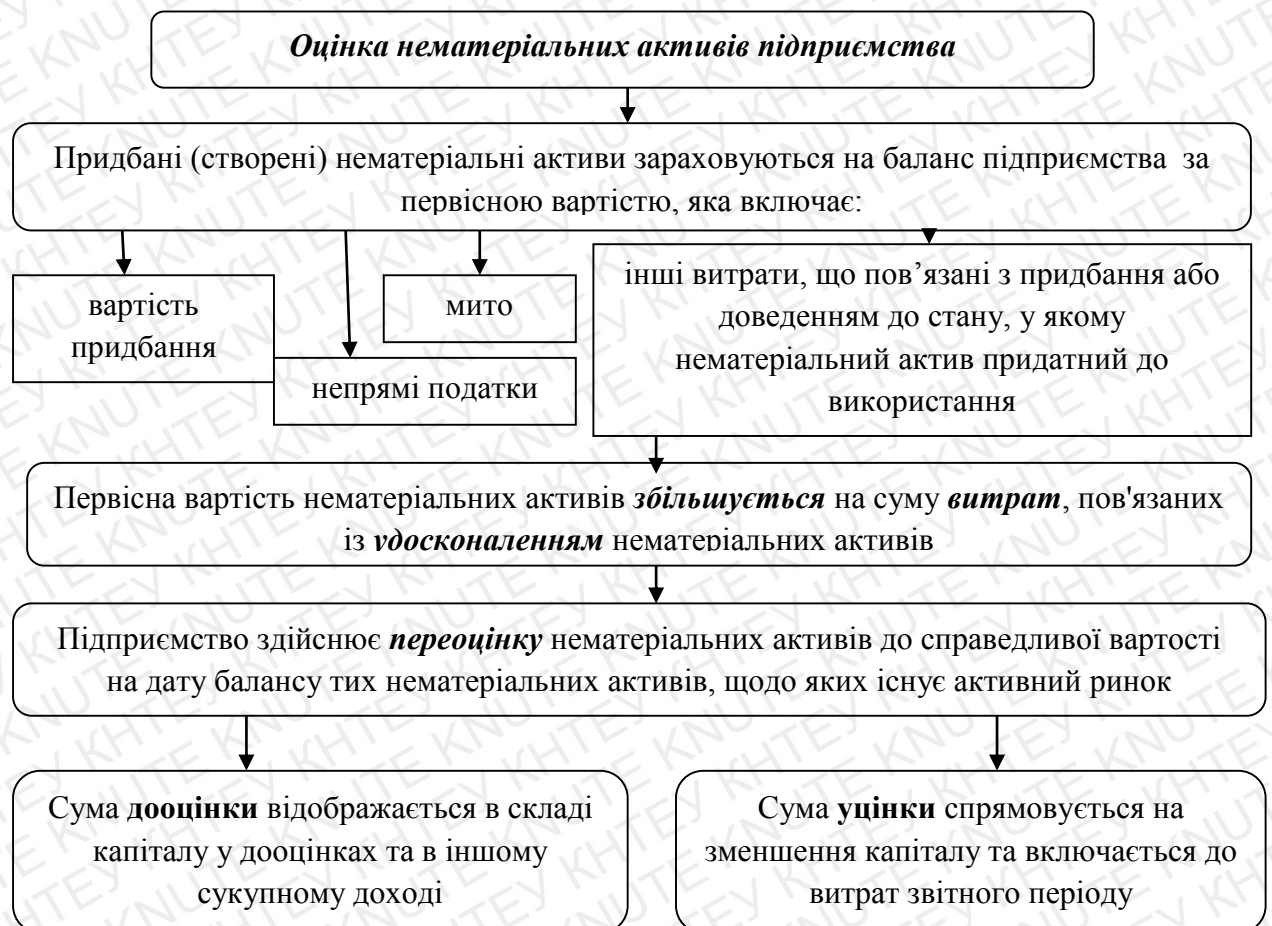

Рис. 2.4 Оцінка нематеріальних активів ТОВ «Мостард»

Джерело: [30]

Первісна вартість нематеріального активу, придбаного в обмін (або частковий обмін) на неподібний об'єкт, дорівнює справедливій вартості переданого нематеріального активу, збільшеній (зменшеній) на суму грошових коштів чи їхніх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну.

Первісною вартістю безоплатно отриманих нематеріальних активів є їхня справедлива вартість на дату отримання.

Первісною вартістю нематеріальних активів, що внесені до статутного капіталу підприємства, визнається погоджена засновниками (учасниками) підприємства їхня справедлива вартість.

Необхідно відзначити, що за умови модернізації нематеріальних активів допускається зміна їх первісної вартості. Переоцінка балансової вартості нематеріальних активів до справедливої вартості здійснюється за умови наявності активного ринку.

В свою чергу необхідно відзначити, що витрати понесені підприємством в зв'язку із підготовкою (перепідготовкою) кадрів, витрати на дослідження не визнаються нематеріальним активом а підлягають відображенню в складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені. Тобто, при створенні нематеріального активу всі витрати на його створення будуть відображатися в минулому звітному періоді, а дохід у разі ефективного його використання буде відображатися в майбутньому звітному періоді.

ТОВ «Мостард» операції з нематеріальними активами відображає на рахунку 12 «Нематеріальні активи», по дебету якого відображається придбання нематеріальних активів а по кредиту вибуття.

Розкриємо кореспонденцію рахунків з обліку надходження нематеріальних активів на ТОВ «Мостард» різними шляхами (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Кореспонденція рахунків з обліку надходження нематеріальних активів на ТОВ «Мостард», грн.*

№ пор.	Первинний документ	Зміст операції	Типова кореспонденція рахунків		Кореспонденція рахунків, яку застосовує підприємство		
			Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Сума, грн.
Придбання нематеріальних активів за грошові кошти							
1.	Акт приймання-передачі НА	Придбано у власників майнові паї	154	685	154	685	50000
2.	Відомість обліку НА (форма ВНА-1)	Оприбутковано права користування майном	122	154	1221	154	50 000
3.	Платіжне доручення	Перераховані кошти за НА	685	311	685	311	50 000
Безоплатне одержання нематеріального активу							
4.	Відомість обліку НА (форма ВНА-1)	Оприбутковане безоплатно-отримане програмнезабезпечення	125	424	125	424	2400
5.	Відомість обліку НА, нараховано амортизації (форма ВНА-1);	Нарахована амортизація на нематеріальний актив	92	133	921	133	480
6.	Бухгалтерська довідка	Визнано дохід в сумі нарахованої амортизації	424	745	424	745	480
7.	Податкова накладна	Сума податку на прибуток	424	641	424	641	600

Джерело: розроблено автором

ТОВ «Мостард» відповідно до Наказу про облікову політику підприємства здійснює нарахування амортизації нематеріальних активів протягом терміну їх корисного використання за прямолінійним методом. Амортизація нараховується в наступному місяці після того, як нематеріальний актив став придатним для використання.

Під час вибуття нематеріального активу ТОВ «Мостард» кредитує рахунок 12 «Нематеріальні активи» та дебетує рахунок 133 «Накопичена амортизація нематеріальних активів» на суму накопиченої амортизації, та рахунок 976 «Списання необоротних активів» на залишкову вартість нематеріальних активів.

На дату балансу ТОВ «Мостард» оцінює можливість зменшення корисності нематеріальних активів шляхом порівняння їх балансової вартості із справедливою (ринковою) вартістю.

2.3. Оцінювання та облік нематеріальних активів в управлінні підприємством

Ефективна робота підприємства не можлива без добре налагодженої системи управлінського обліку. Тому, покращення обліку товарно-матеріальних цінностей в системі управління торговельного підприємства набуває особливої актуальності зважаючи на значну питому вагу даних активів в валюті балансу вітчизняних торговельних підприємств.

Отже, ефективним механізмом управління нематеріальними активами на вітчизняних підприємствах є управлінський облік, основною метою якого є ефективне використання НА на кожному із етапів їхнього руху.

Під управлінським обліком розуміють реєстрацію, узагальнення та аналіз інформації необхідної для прийняття виважених управлінських рішень. Фактографічна інформація яка формується управлінським обліком є необхідною для прийняття управлінських рішень, а також використовується під час проведення внутрішнього контролю господарських процесів, що відбуваються на підприємстві. Тому, управлінський облік є інформаційною базою системи планування та контролю господарюючого суб'єкта.

Основними завданнями управлінського обліку операцій з НА є:

- надання необхідної та оперативної інформації щодо надходжень та вибуття (ліквідації) НА на підприємстві;
- оцінка реальної вартості НА на підприємстві, а також визначення ефективності їх використання;
- обґрунтування вибору методу оцінки НА, який найбільше підійде враховуючи специфіку діяльності підприємства;

- формування відповідної управлінської звітності про стан та рух НА на підприємстві.

На досліджуваному підприємстві спостерігається наявність певних недоліків у веденні обліку нематеріальних активів, а саме:

- низький рівень оперативності інформаційного забезпечення системи управління НА підприємства;

- недосконала система контролю процесів формування та використання НА підприємства;

- недосконалість документального відображення операцій з НА підприємства;

- неповна автоматизація операцій з надходження та використання НА підприємства.

Процес управління передбачає своєчасне отримання менеджером достовірної інформації, необхідної для прийняття оптимальних рішень. Формування та надання такої інформації є головним завданням управлінського обліку, виникнення й розвиток якого пов'язані саме із потребами менеджменту.

Різні науковці по різному оцінюють систему управлінського обліку та знаходять розбіжності з фінансовим обліком. Проведені дослідження організаційної структури підприємства дозволили встановити, що бухгалтерія, яка діє на ТОВ «Мостард» займається готовним чином традиційним (фінансовим) обліком та здійсненням податкових розрахунків та поданням звітності зовнішнім користувачам. Функцію управлінського обліку покладено на фінансового директора підприємства. На нашу думку, на досліджуваному підприємстві доцільно удосконалити існуючу систему управлінського обліку з метою покращення оцінки та обліку господарських процесів, що відбуваються на підприємстві та підвищення рентабельності діяльності підприємства.

Якщо ТОВ «Мостард» виокремить в окрему ділянку управлінський облік нематеріальних активів, це дозволить підприємству реалізувати наступні напрямки здійснення господарської діяльності:

- удосконалити управлінську звітність з обліку НА підприємства;
- забезпечити розвиток бюджетування операцій з НА;
- удосконалити облік витрат при створенні власними силами об'єктів НА.

Процес формування управлінського обліку нематеріальних активів можна представити наступним чином (рис. 2.5).

На особливу увагу заслуговує оцінка нематеріальних активів підприємства. Враховуючи те, що вітчизняні підприємства мають оцінювати нематеріальні активи за справедливою (ринковою) вартістю яку не завжди можна точно розрахувати, а первинні документи з облік нематеріальних активів мають стандартизовані форми. В даному випадку, доцільно запропонувати до використання Акт оцінки нематеріального активу за справедливою вартістю на ТОВ «Мостард» (табл. 2.2).

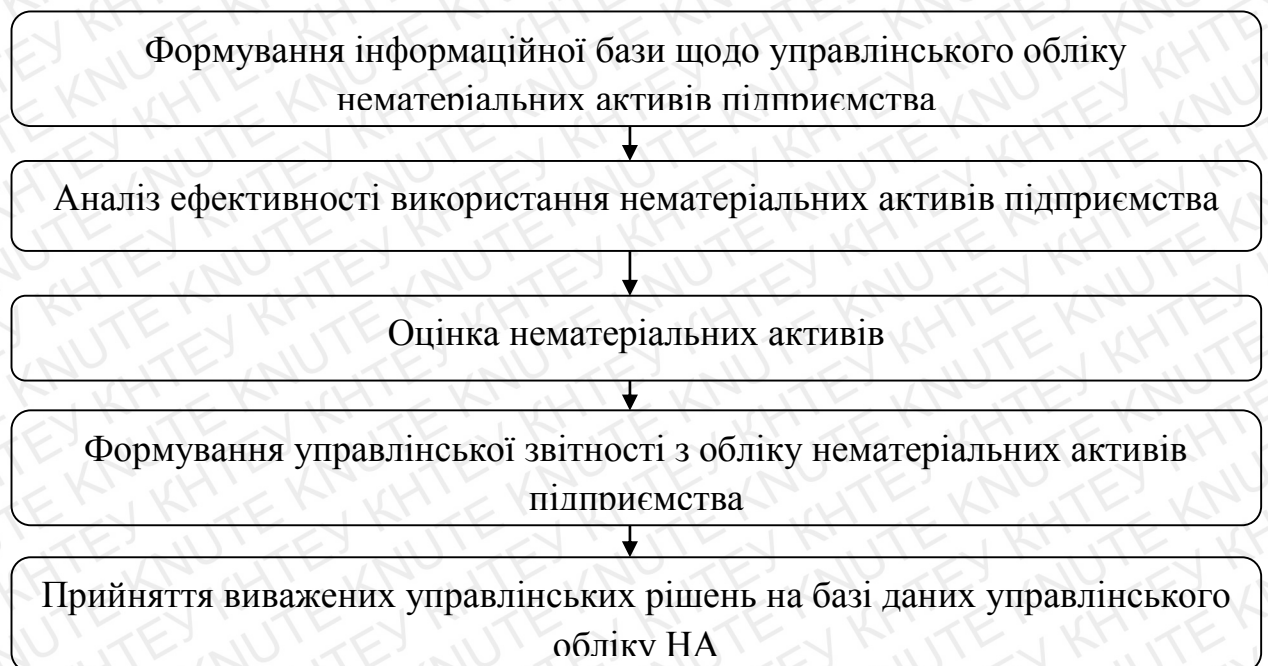

Рис. 2.5 Етапи здійснення управлінського обліку нематеріальних активів підприємства

Джерело: розроблено автором

Таблиця 2.2

Затверджено

Директор підприємства _____

Дата оцінки

АКТ ОЦІНКИ НЕМАТЕРІАЛЬНОГО АКТИВУ ЗА СПРАВЕДЛИВОЮ ВАРТІСТЮ №

№ з/п	Відомості про об'єкт			Складові справедливої вартості					Справедлива вартість нематеріального активу, грн	
	Назва об'єкта	Група / Вид	Документ, яким підтверджено право власності	Ринкова ціна аналогічного об'єкта на ринку, грн	Понесені підприємством реальні витрати					
					Заробіт на плата, грн.	Відрахування із заробітної плати	Послуги сторонніх організацій	Амортизаційні витрати		Послуги експертів-оцінювачів, грн.
1	Програма не забезпечення	1	Договір на винахід	155 тис.грн	50 тис.грн	23 тис.грн	2 тис.грн	-	-	75 тис.грн

Бухгалтер _____

Джерело: розроблено автором

Даний акт можна заповнювати у випадку, якщо оцінку справедливої вартості нематеріальних активів самостійно здійснюють працівники підприємства а також у випадку, якщо оцінку здійснює експерт-оцінщик.

На сьогоднішній день, на особливу увагу заслуговує оцінка нематеріальних активів в частині формування фінансових та не фінансових показників та використання збалансованих показників. Підприємствами доцільно розробляти звіти, які можуть містити як фінансові (грошові) показники так і нефінансові (не грошові) показники.

До не фінансових показників можна віднести такі як відносини з клієнтами (кількість клієнтів, частка ринку, середній оборот на клієнта, час затрачений на обслуговування клієнта, індекс лояльності клієнтів); внутрішні бізнес-процеси (зростання продуктивності, рівень адміністративних витрат, вартість адміністративних помилок); можливості навчання та розвитку персоналу (плинність кадрів, середній час відпустки, річні затрати на навчання однієї людини, і т.д.).

На нашу думку, звітність яка може містити як фінансові так і не фінансові показники відноситься до управлінської звітності. В роботі нами запропонований до впровадження Звіт збалансованих показників ефективності використання нематеріальних активів (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Перелік збалансованих показників ефективності використання нематеріальних активів ТОВ «Мостард»

№ з/п	Показник
1	Дохід отриманий підприємством за науково-дослідні та дослідницько-конструкторські роботи
2	Співвідношення між витратами на науково-дослідні та конструкторні роботи та адміністративними витратами
3	Ступінь задоволення споживачів
4	Кількість скарг споживачів
5	Частка ринку
6	Обсяг доходу на одного працівника, грн

Продовж. табл. 2.3

7	Загальний обсяг витрат на найм персоналу
8	Обсяг витрат, що несе підприємство на утримання одного працівника
9	Рівень професійних умінь та навичок персоналу
10	Відсоток працівників із науковими ступеннями
11	Показник винахідницької активності

Отже, впровадження в практичну діяльність ТОВ «Мостард» управлінського обліку нематеріальних активів дозволить формувати достовірну та повну інформацію про наявність та рух всіх наявних нематеріальних активів підприємства. З метою удосконалення управлінського обліку нематеріальних активів необхідно визначитись із метою, завданнями, особами, що будуть вести управлінський облік та основними його етапами здійснення.

Висновки за розділом 2

1. Дослідження проводилось на базі даних ТОВ «Мостард», яке знаходиться в м. Києві. Основним видом діяльності є відповідно до Статуту надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, а також купівля та продаж нерухомості, діяльність з нерухомим майном. Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 1 тис.грн.

2. Підприємство здійснює облік відповідно до П(С)БО та використовує стандартний план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій. Підприємство володіє нематеріальними активами, а саме майновими правами на користування інтелектуальної власності. Підприємство відображає в обліку та відповідно у звітності (І розділ Балансу «Звіту про фінансовий стан») нематеріальний актив, в тому разі, якщо є ймовірність отримати економічні вигоди в зв'язку з використанням нематеріальних активів, а також може достовірно оцінити його вартість.

3. ТОВ «Мостард» здійснює первинний облік операцій з нематеріальними активами формуючи первинні документи відповідно до Наказу Міністерства фінансів України Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 732. В роботі розкрито порядок формування первинних документів з обліку нематеріальних активів за видами операцій з ними. В роботі надані рекомендації з удосконалення первинного обліку нематеріальних активів в частині доповнення первинних документів відповідною обліковою інформацією.

4. Ефективним механізмом управління нематеріальними активами на вітчизняних підприємствах є управлінський облік, основною метою якого є ефективне використання НА на кожному із етапів їхнього руху. Під управлінським обліком розуміють реєстрацію, узагальнення та аналіз інформації необхідної для прийняття виважених управлінських рішень. Фактографічна інформація яка формується управлінським обліком є необхідною для прийняття управлінських рішень, а також використовується під час проведення внутрішнього контролю господарських процесів, що відбуваються на підприємстві. Тому, управлінський облік є інформаційною базою системи планування та контролю господарюючого суб'єкта. В роботі наведено процес формування управлінського обліку нематеріальних активів.

5. На особливу увагу заслуговує оцінка нематеріальних активів підприємства. Враховуючи те, що вітчизняні підприємства мають оцінювати нематеріальні активи за справедливою (ринковою) вартістю яку не завжди можна точно розрахувати, а первинні документи з облік нематеріальних активів мають стандартизовані форми. В даному випадку, доцільно запропонувати до використання Акт оцінки нематеріального активу за справедливою вартістю на ТОВ «Мостард». Даний акт можна заповнювати у випадку, якщо оцінку справедливої вартості нематеріальних активів самостійно здійснюють працівники підприємства а також у випадку, якщо оцінку здійснює експерт-оцінщик.

6. Також, в роботі запропонований до впровадження Звіт збалансованих показників ефективності використання нематеріальних активів підприємства в якому відобразатимуться як фінансові так і не фінансові показники в частині обліку нематеріальних активів підприємства.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ТОВ «МОСТАРД»

3.1. Напрями і заходи удосконалення обліку нематеріальних активів на ТОВ «Мостард»

Проведені дослідження фінансового та управлінського обліку нематеріальних активів на ТОВ «Мостард» дозволили виділити ряд недоліків облікового характеру, а саме:

- відсутність детальної та повної інформації в Наказі про облікову політику в частині організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів підприємства;

- недосконалість управлінського обліку в частині формування управлінської звітності з обліку нематеріальних активів підприємства;

- недосконалість методики оцінки нематеріальних активів підприємства.

В Наказі про облікову політику ТОВ «Мостард» розкриті загальні положення організації обліку нематеріальних активів. На нашу думку, якщо підприємство детально розкриє організаційні засади обліку нематеріальних активів в Наказі про облікову політику, це дозволить уникнути помилок під час відображення господарських операцій з надходження та вибуття нематеріальних активів на ТОВ «Мостард». Зважаючи на це, в роботі ми пропонуємо виділити наступні елементи облікової політики щодо обліку нематеріальних активів підприємства (табл. 3.1).

Застосування даних елементів в обліковій політиці, дозволить здійснювати порівняльний аналіз показників діяльності підприємства, а також

більш детально розкривати інформацію про рух нематеріальних активів на підприємстві.

Також, нами встановлено, що діюча система бухгалтерського обліку не може надати інформацію про всі нематеріальні активи які є на підприємстві. З метою удосконалення бухгалтерського обліку нематеріальних активів та формуванні внутрішньої звітності, нами запропоновані відповідні рахунки аналітичного обліку (табл.3.2)

Таблиця 3.1

Елементи облікової політики на ТОВ «Мостард» щодо обліку нематеріальних активів

Елементи облікової політики	Альтернативні варіанти
Поділ нематеріальних активів за кожною класифікаційною групою	Доцільно класифікувати нематеріальні активи в залежності від потреба аналітичного обліку підприємства
Номенклатура центрів відповідальності	Наводиться перелік центрів відповідальності, що формуються на підприємстві
Метод нарахування амортизації	Обґрунтовується обраний метод нарахування амортизації нематеріальних активів
Порядок подання управлінської звітності	Уточнюються форми внутрішньої звітності, необхідної для управління, а також зазначається періодичність її подання

Джерело: розроблено автором

Таблиця 3.2

План рахунків з обліку нематеріальних активів ТОВ «Мостард» [24]

Синтетичний рахунок	Субрахунки 1-го порядку	Субрахунки 2-го порядку	Субрахунки 3-го порядку
12 «Нематеріальні активи»	1 Нематеріальні активи, що використовуються в господарській діяльності	1.Права користування природними ресурсами	Земельні патенти Інші види прав
		2.Права користування майном	Права користування земельною ділянкою
			Право на оренду приміщень Право користування будівлею
		2 Нематеріальні активи, передані в користування іншим підприємствам	3. Авторські суміжні з ними права
	Бази даних Інші види прав		
	4. Права на	Винаходи, корисні	

	промислову власність	моделі, промислові зразки <i>Продовж. табл. 3.2</i>
	5. Права на засоби індивідуалізації робіт (послуг)	Комерційні найменування Торговельні марки Інші види прав
	6. Ринкові активи	Торгові марки Клієнтські бази Ділова репутація підприємства Інші види прав
	7 Інші нематеріальні активи	За видами інших нематеріальних активів (залежно від специфіки підприємства)

Як уже зазначалось, нематеріальні активи оцінюються також на дату балансу та підприємства визначають можливість зменшення корисності нематеріальних активів за рахунок зменшення їх ринкової вартості. Ми пропонуємо удосконалити бухгалтерський облік нематеріальних активів в частині удосконалення фінансової звітності. Доцільно до складу ф. №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) додати показник справедливої вартості нематеріальних активів, який буде враховуватись під час обрахунку підсумку за розділом I Балансу. Запропновані удосконалення матимуть наступний вигляд (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Удосконалена ф. №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) у частині вартості нематеріальних активів ТОВ «Мостард» [24]

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду, грн	На кінець звітного періоду, грн
I.Необоротні активи	1000	5450	5025
Нематеріальні активи			
первісна вартість	1001	7000	10000
зношення	1002	1550	4975
справедлива вартість	1003	3000	3500

Також, підприємство може самостійно створити нематеріальний актив. На нашу думку, в пасиві балансу (в розділі I Власний капітал) доцільно відображати окремим рядком Нематеріальний додатковий капітал. Останній має відображатись на рахунку 426 «Нематеріальний додатковий капітал».

Пропозиції з удосконалення фінансової звітності і в частині пасивів підприємства можна зобразити наступним чином (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Удосконалення ф. №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) у частині пропозицій щодо нематеріального додаткового капіталу ТОВ «Мостард»

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду, грн	На кінець звітного періоду, грн
I.Власний капітал	1400	67000	67000
Зареєстрований пайовий капітал			
Капітал у дооцінках	1405	7000	10000
Додатковий капітал	1410	1550	4975
Нематеріальний додатковий капітал	1411	3000	3500
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток(непокритий збиток)	1420	733000	671000
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	1146000	1521500

Джерело: розроблено автором

Впровадження запропонованих змін в порядок відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності підприємства дозволить відображати нематеріальні активи, що знаходяться у власності підприємства за справедливою вартістю. Це дозволить наблизити балансову вартість нематеріальних активів до ринкової вартості.

Також з метою інтеграції фінансового та управлінського обліку нематеріальних активів, в роботі запропоновано скласти Звіт про інтелектуальні активи. Даний звіт міститиме інформацію фінансового та нефінансового характеру. Фінансова складова міститиме показники, які формуються на базі даних бухгалтерського обліку, нефінансові –на основі

даних управлінського обліку. Даний звіт доцільно зобразити схематично (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Звіт про інтелектуальні активи ТОВ «Мостард»

I Фінансові показники

Найменування показника	Види інтелектуальних активів					Разом	
	Структурні активи		Ринкові активи		Людські активи		Інші активи
	Авторські права	Права на промислову власність	Права на збори, індивідуалізації робіт	Ринкові активи	Людські активи		Інші нематеріальні активи
Справедлива вартість на 31 грудня попереднього року				3000			
Первісна вартість на 31 грудня попереднього року	7000						
Накопичена амортизація на 31 грудня попереднього року	1550						
Залишкова вартість на 31 грудня попереднього року	5450						
Надходження	3000			500			
Вибуття							
Амортизація за звітний рік	3425						
Справедлива вартість на 31 грудня звітного року				3000			
Первісна вартість на 31 грудня звітного року	10000						
Накопичена амортизація на 31 грудня звітного року	4975						
Залишкова вартість на 31 грудня звітного року	5025						

II Нефінансові показники

Інтелектуальні активи		Перелік нефінансових показників	Значення показника
Структурні активи	Авторські і суміжні з ними права	Кількість патентів чи авторських свідоцтв на одного працівника	0,05
	Права на	Дохід, отриманий від науково-дослідних та конструкторських робіт	2000

Продовж. табл. 3.5

	промислову власність	Витрати на дослідницькі роботи	
		Кількість ліцензійних програмних продуктів	2
		Середня тривалість часу надання послуги, виконання робіт	5 років
Ринкові активи	Права на засоби індивідуалізації товарів, робіт, послуг	Відсоток повторних продажів споживачам	50 %
		Співвідношення обсягу виконаних робіт до кількості споживачів	625 000
	Ринкові активи	Частка ринку	0,57%
	Обсяг доходу на одного працівника, грн	125000	
	Співвідношення маркетингових витрат	0,009	
Людські активи	Людські активи	Витрати на найм персоналу	1000
		Кількість років професійного досвіду	41
		Коефіцієнт плинності кадрів	0,025%
		Показники винахідницької активності	0,1
		Показник оновлення знань	0,125
		Відсоток інновації на одного працівника	5 %

Джерело: розроблено автором

Формування даної звітності дозволить забезпечити систему управління необхідною обліковою інформацією про нематеріальні активи підприємства та вирішити проблему обмеженості інформації, яка використовується внутрішніми та зовнішніми користувачами бухгалтерської звітності для прийняття управлінських рішень.

3.2. Удосконалення обліку нематеріальних активів за умов застосування інформаційних систем і технологій

В сучасних умовах господарювання, всі господарські операції, що відбуваються на підприємстві відображаються в системі бухгалтерського обліку автоматизовано. Важливим питанням застосування відповідних інформаційних систем є правильна організація облікового процесу.

Досліджуване підприємство ТОВ «Мостард» здійснює облік автоматизовано за допомогою програми «1С: Бухгалтерія 7.7». Автоматизація обліку нематеріальних активів забезпечує:

- створення в автоматизованому режимі інвентарної картотеки нематеріальних активів;
- формування первинних документів в автоматизованому режимі;
- здійснення оцінки, нарахування амортизації нематеріальних активів автоматизованому режимі;
- формувати відповідні звітні форми з обліку нематеріальних активів;
- автоматично відображати кореспонденцію рахунків з обліку нематеріальних активів, і т.д.

Етапи облікового відображення операцій з нематеріальними активами ТОВ «Мостард» можна зобразити наступним чином (рис. 3.1).

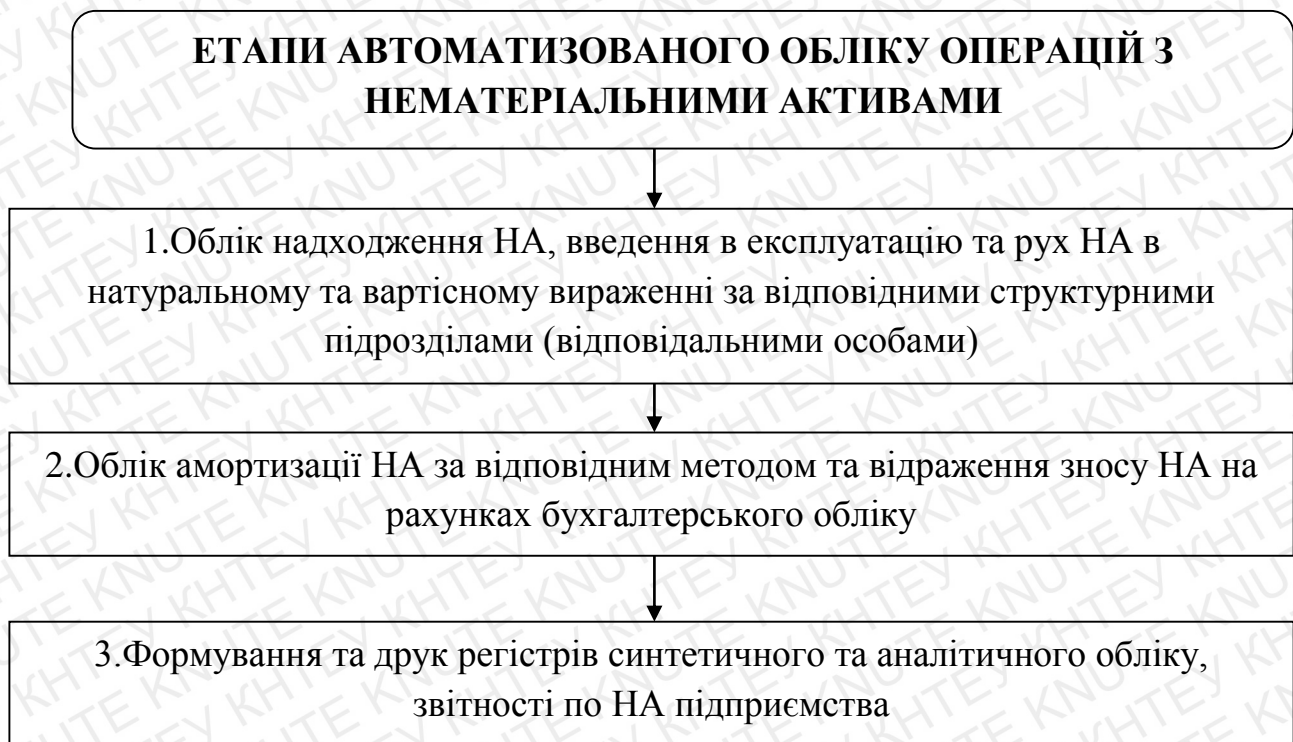

Рис. 3.1 Етапи автоматизованого обліку операцій ТОВ «Мостард» з нематеріальними активами

Джерело: розроблено автором на базі даних підприємства

Початковим етапом автоматизованого обліку є введення в експлуатацію об'єктів нематеріальних активів ТОВ «Мостард». Перелік нематеріальних активів зберігається в Довіднику «Нематеріальні активи» автоматизованої програми, а всі облікові параметри фіксуються в облікових регістрах автоматично.

Пооб'єктний облік нематеріальних активів на ТОВ «Мостард» здійснюється окремо за кожним нематеріальним активом підприємства з використанням відповідних рахунків бухгалтерського обліку: субрахунок 12 «Нематеріальні активи».

Аналітичний облік здійснюється за допомогою спеціального механізму «субконто». Субконто містить однотипні елементи нематеріальних активів. Головна інформація про нематеріальні активи міститься не в Довіднику а в регістрах бухгалтерського обліку підприємства. Під час проведення відповідних первинних документів (які ми розглядали у другому розділі роботи) регістри бухгалтерського обліку заповнюються автоматично. Аналітичний облік веде бухгалтер підприємства, який відповідає за облік необоротних активів.

При обліковому відображенні нематеріальних активів вказується рахунок обліку, сума нематеріального активу, особа відповідальна за його зберігання та рахунок амортизації нематеріального активу. Для нарахування амортизації використовується документ «Нарахування амортизації». Нарахування амортизації здійснюється в кінці кожного місяця для всіх нематеріальних активів автоматизовано регламентною операцією.

З метою дооцінки (уцінки) нематеріальних активів бухгалтер використовує документ «Індексація» з журналу документів «Майно» вводячи коефіцієнт переоцінки по кожному інвентарному номеру.

Вибуття нематеріальних активів передбачає формування документа «Ліквідація необоротних активів» в якому зазначається причина вибуття НА, сума первинної вартості та зносу НА. Якщо включено режим «Реалізація» в

документі крім основних даних по вибуттю нематеріального активу також зазначається : ціна без ПДВ; сума без ПДВ; сума з ПДВ.

Після того, як бухгалтер заповнив даний документ, програма в автоматизованому режимі формує проводки по списанню нематеріальних активів, а також відобразить дану операцію в складі доходів та витрат податкового обліку. Створений документ дозволяє роздрукувати «Акт вибуття НА (ф. НА-3) ,накладну на реалізацію та податкову накладну.

Також, в автоматизованій обліковій програмі можна сформувати відповідну фінансову та податкову звітність скориставшись головним меню «Звіти».

Загалом, на нашу думку, підприємства потребують постійного удосконалення автоматизації облікових процедур, адже від цього залежатимуть не тільки оперативність облікового відображення господарських операцій а й аналітичність та інформативність облікової звітної інформації.

Проведені дослідження, дозволили встановити, що програмне забезпечення з автоматизації облікових процесів може здійснюватися за двома напрямками: з використанням електронних таблиць (таких як наприклад Excel, Access корпорації Microsoft, SQL, Quattro Pro фірми Borland (Inprise), SuperCalc фірми Computer Associates, Lotus корпорації Lotus Development Corp) так і з використанням бухгалтерських програм.

Перевагами застосування відповідних програмних продуктів з обліку є те, що на підприємстві значно полегшується праця бухгалтерів, працівники бухгалтерії можуть допускати меншу кількість помилок під час формування облікової інформації. З іншої сторони, придбання програмного продукту є затратним процесом, і не всі приватні підприємства можуть собі дозволити придбання або оновлення програми з обліку господарської діяльності підприємства.

Ще одним досить хорошим варіантом вирішення проблеми автоматизації обліку на ТОВ «Мостард» є використання електронних таблиць. Найбільш популярною на сьогодні є електронна таблиця Microsoft Excel.

Використання програми Microsoft Excel на ТОВ «Мостард» дозволить підприємству формувати в автоматичному режимі наступні облікові документи: журнал реєстрації господарських операцій, оборотно-сальдову відомість, Головну книгу, Форму № 1-м «Баланс» та Форму № 2-м «Звіт про фінансові результати».

Також, використовуючи Microsoft Excel можна формувати платіжне доручення, прибуткові та видаткові ордери, рахунки-фактури, платіжну відомість, і т.д.

Однак недоліком Excel є те, що вона не формує проводок по господарських операціях, а також оформлення друкованого варіанту форм звітності є значно важчим і трудомісткішим ніж у тій же 1С, де все здійснюється за долісекунди.

Проте, поряд із перевагами використання "1С: Бухгалтерія 7.0" на ТОВ «Мостард» існує ряд суттєвих недоліків, а саме:

- 1) стандартна конфігурація програми не є універсальною та не враховує особливості конкретного підприємства. Розширення конфігурації для забезпечення потреб підприємства потребує значного вкладання коштів;
- 2) програма потребує обслуговування кваліфікованими програмістами, що не завжди зручно, а наймання такого спеціаліста в штат є досить значними затратами;
- 3) низька безпека та захищеність інформації, використовуваної в програмі.

Виходячи з ряду недоліків при використанні "1С: Бухгалтерія 7.0" на ТОВ «Мостард» виникає необхідність удосконалення автоматизації обліково-контрольних робіт. Оскільки певні кроки на шляху автоматизації уже зроблені, тому головним способом залишається удосконалення вже існуючої програми з метою адаптації до особливостей саме ТОВ «Мостард».

Враховуючи те, що бухгалтерський облік на досліджуваному підприємстві здійснюється автоматизовано пропонуємо покращити саме управлінський облік нематеріальних активів з використанням програми MICROSOFT EXCEL.

На підприємстві слід розробити Картку обліку нематеріальних активів у програмі Microsoft Excel саме для покращення системи обліку та контролю за

обліком нематеріальних активів підприємства. Такі картки дуже допоможуть у роботі бухгалтерам та особам, що здійснюють внутрішній контроль на ТОВ «Мостард», оскільки дозволять бачити у зручному вигляді дані які стосуються нематеріальних активів підприємства.

Автоматизація системи бухгалтерського обліку дозволяє істотно полегшити труд бухгалтера, позбавити його від рутинної роботи, підвищує оперативність та точність облікової інформації, дозволяє більше приділяти уваги проведенню економічного і фінансового аналізу роботи підприємства та пошуку резервів щодо підвищення ефективності цієї роботи.

Запропонована на ТОВ «Мостард» автоматизація облікового відображення господарських операцій дозволить покращити систему управління на досліджуваному підприємстві та удосконалити облікове відображення нематеріальних активів підприємства в бухгалтерському обліку.

КАРТКА № ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ									
Підприємство (установа), організація									
Структурний підрозділ									
Дата складання	Код виду операції	Документ на оприбуткування		Структурний підрозділ	Рахунок (субрахунок)	Аналітичний облік	Терми корисного використання	Сума нарахованої амортизації	Переїсна (балансова) вартість
		дата	номер						
Спосіб придбання	Документ реєстрації	Вибуття			сума виручки від реалізації				
		номер та дата	причина вибуття						

активів підприємства.

Рис. 3.2 Картка обліку нематеріальних активів ТОВ «Мостард»

Джерело: розроблено автором

Висновки за розділом 3

1. В Наказі про облікову політику ТОВ «Мостард» розкриті загальні положення організації обліку нематеріальних активів. На нашу думку, якщо підприємство детально розкриє організаційні засади обліку нематеріальних активів в Наказі про облікову політику, це дозволить уникнути помилок під час відображення господарських операцій з надходження та вибуття нематеріальних активів на ТОВ «Мостард». Зважаючи на це, в роботі ми пропонуємо виділити відповідні елементи облікової політики щодо обліку нематеріальних активів підприємства.

2. Нами встановлено, що діюча система бухгалтерського обліку не може надати інформацію про всі нематеріальні активи які є на підприємстві. З метою удосконалення бухгалтерського обліку нематеріальних активів та формуванні внутрішньої звітності, нами запропоновані відповідні рахунки аналітичного обліку нематеріальних активів.

3. Нематеріальні активи оцінюються також на дату балансу та підприємства визначають можливість зменшення корисності нематеріальних активів за рахунок зменшення їх ринкової вартості. Ми пропонуємо удосконалити бухгалтерський облік нематеріальних активів в частині удосконалення фінансової звітності. Доцільно до складу ф. №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) додати показник справедливої вартості нематеріальних активів, який буде враховуватись під час обрахунку підсумку за розділом I Балансу. Підприємство може самостійно створити нематеріальний актив. На нашу думку, в пасиві балансу (в розділі I Власний капітал) доцільно відобразити окремим рядком Нематеріальний додатковий капітал. Останній має відобразитись на рахунку 426 «Нематеріальний додатковий капітал».

4. Також з метою інтеграції фінансового та управлінського обліку нематеріальних активів, в роботі запропоновано складати Звіт про інтелектуальні активи. Даний звіт міститиме інформацію фінансового та не фінансового характеру. Фінансова складова міститиме показники, які

формується на базі даних бухгалтерського обліку, нефінансові –на основі даних управлінського обліку.

5. В роботі розкриті етапи автоматизованого обліку операцій з нематеріальними активами . Враховуючи те, що бухгалтерський облік на досліджуваному підприємстві здійснюється автоматизовано пропонуємо покращити саме управлінський облік нематеріальних активів з використанням програми MICROSOFT EXCEL. На підприємстві слід розробити Картку обліку нематеріальних активів у програмі Microsoft Excel саме для покращення системи обліку та контролю за обліком нематеріальних активів підприємства. Такі картки дуже допоможуть у роботі бухгалтерам та особам, що здійснюють внутрішній контроль на ТОВ «Мостард», оскільки дозволять бачити у зручному вигляді дані які стосуються нематеріальних активів підприємства.

ВИСНОВКИ:

В роботі розкриті організаційно-методичні засади обліку нематеріальних активів підприємства та сформовані наступні висновки:

1. Встановлено, що вітчизняні науковці ототожнюють поняття нематеріальні активи та інтелектуальний капітал, а також можуть називати інтелектуальними активами. Проведені дослідження дозволили схематично розкрити класифікацію нематеріальних активів відповідно до чинного вітчизняного законодавства.

2. Всі нематеріальні активи, якщо їх розглядати як об'єкт бухгалтерського обліку мають характерні особливості:

- всі об'єкти нематеріальних активів є різними за своєю природою та характером використання;

- не мають матеріально-речової форми;

- майнові права на об'єкти інтелектуальної власності мають бути документально підтвердженими;

- складність оцінки нематеріальних активів;
- не всі об'єкти нематеріальних активів можна розглядати відокремлено від іншого майна підприємства;
- складність визначення строку корисного використання.

3. В роботі, розкрито нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів підприємства. Одним із головних нормативно-правових актів є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відповідно до якого кожне підприємство самостійно розробляє облікову політику та веде облік враховуючи особливості своєї діяльності. Розкриті неврегульовані питання які регламентовані окремими стандартами (положеннями) бухгалтерського обліку, що стосуються обліку нематеріальних активів підприємства.

4. Дослідження проводилось на базі даних ТОВ «Мостард», яке знаходиться в м. Києві. Основним видом діяльності є відповідно до Статуту надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, а також купівля та продаж нерухомості, діяльність з нерухомим майном. Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 1 тис.грн.

5. Підприємство здійснює облік відповідно до П(С)БО та використовує стандартний план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій. Підприємство володіє нематеріальними активами, а саме майновими правами на користування інтелектуальної власності. Підприємство відображає в обліку та відповідно у звітності (І розділ Балансу «Звіту про фінансовий стан») нематеріальний актив, в тому разі, якщо є ймовірність отримати економічні вигоди в зв'язку з використанням нематеріальних активів, а також може достовірно оцінити його вартість.

6. ТОВ «Мостард» здійснює первинний облік операцій з нематеріальними активами формуючи первинні документи відповідно до Наказу Міністерства фінансів України Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів № 732. В

роботі розкрито порядок формування первинних документів з обліку нематеріальних активів за видами операцій з ними. В роботі надані рекомендації з удосконалення первинного обліку нематеріальних активів в частині доповнення первинних документів відповідною обліковою інформацією.

7. Ефективним механізмом управління нематеріальними активами на вітчизняних підприємствах є управлінський облік, основною метою якого є ефективне використання НА на кожному із етапів їхнього руху. Під управлінським обліком розуміють реєстрацію, узагальнення та аналіз інформації необхідної для прийняття виважених управлінських рішень. Фактографічна інформація яка формується управлінським обліком є необхідною для прийняття управлінських рішень, а також використовується під час проведення внутрішнього контролю господарських процесів, що відбуваються на підприємстві. Тому, управлінський облік є інформаційною базою системи планування та контролю господарюючого суб'єкта. В роботі наведено процес формування управлінського обліку нематеріальних активів.

8. На особливу увагу заслуговує оцінка нематеріальних активів підприємства. Враховуючи те, що вітчизняні підприємства мають оцінювати нематеріальні активи за справедливою (ринковою) вартістю яку не завжди можна точно розрахувати, а первинні документи з облік нематеріальних активів мають стандартизовані форми. В даному випадку, доцільно запропонувати до використання Акт оцінки нематеріального активу за справедливою вартістю на ТОВ «Мостард». Даний акт можна заповнювати у випадку, якщо оцінку справедливої вартості нематеріальних активів самостійно здійснюють працівники підприємства а також у випадку, якщо оцінку здійснює експерт-оцінщик.

9. Також, в роботі запропонований до впровадження Звіт збалансованих показників ефективності використання нематеріальних активів підприємства в якому відобразатимуться як фінансові так і не фінансові показники в частині обліку нематеріальних активів підприємства.

10. В Наказі про облікову політику ТОВ «Мостард» розкриті загальні положення організації обліку нематеріальних активів. На нашу думку, якщо підприємство детально розкриє організаційні засади обліку нематеріальних активів в Наказі про облікову політику, це дозволить уникнути помилок під час відображення господарських операцій з надходження та вибуття нематеріальних активів на ТОВ «Мостард». Зважаючи на це, в роботі ми пропонуємо виділити відповідні елементи облікової політики щодо обліку нематеріальних активів підприємства.

11. Нами встановлено, що діюча система бухгалтерського обліку не може надати інформацію про всі нематеріальні активи які є на підприємстві. З метою удосконалення бухгалтерського обліку нематеріальних активів та формуванні внутрішньої звітності, нами запропоновані відповідні рахунки аналітичного обліку нематеріальних активів.

12. Нематеріальні активи оцінюються також на дату балансу та підприємства визначають можливість зменшення корисності нематеріальних активів за рахунок зменшення їх ринкової вартості. Ми пропонуємо удосконалити бухгалтерський облік нематеріальних активів в частині удосконалення фінансової звітності. Доцільно до складу ф. №1 Баланс (Звіт про фінансовий стан) додати показник справедливої вартості нематеріальних активів, який буде враховуватись під час обрахунку підсумку за розділом I Балансу. Підприємство може самостійно створити нематеріальний актив. На нашу думку, в пасиві балансу (в розділі I Власний капітал) доцільно відображати окремим рядком Нематеріальний додатковий капітал. Останній має відображатись на рахунку 426 «Нематеріальний додатковий капітал».

13. Також з метою інтеграції фінансового та управлінського обліку нематеріальних активів, в роботі запропоновано скласти Звіт про інтелектуальні активи. Даний звіт міститиме інформацію фінансового та не фінансового характеру. Фінансова складова міститиме показники, які формуються на базі даних бухгалтерського обліку, нефінансові – на основі даних управлінського обліку.

14. В роботі розкриті етапи автоматизованого обліку операцій з нематеріальними активами. Враховуючи те, що бухгалтерський облік на досліджуваному підприємстві здійснюється автоматизовано пропонуємо покращити саме управлінський облік нематеріальних активів з використанням програми MICROSOFT EXCEL. На підприємстві слід розробити Картку обліку нематеріальних активів у програмі Microsoft Excel саме для покращення системи обліку та контролю за обліком нематеріальних активів підприємства. Такі картки дуже допоможуть у роботі бухгалтерам та особам, що здійснюють внутрішній контроль на ТОВ «Мостард», оскільки дозволять бачити у зручному вигляді дані які стосуються нематеріальних активів підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Атамас П.Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: навч. посібник / П.Й. Атамас.- 2-ге вид. доповн. І переробл. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 392с.
2. Банасько Т.М. Проблеми та перспективи дослідження нематеріальних активів в Україні / Т.М. Банасько // Економіст. – 2010.–№ 2.–С.30-33.
3. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. -184 с.

4. Бухгалтерський облік в управління підприємством: навчальний посібник / Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. – К.: Видавничий дім «Кондор», 2018. – 418с.

5. Вакун О. Удосконалення звітності в частині нематеріальних активів будівельних підприємств // Економічний аналіз: зб.наук. праць / Том 14.- №2-с.188-197.

6. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник.-Київ: «Центр учбової літератури», 2018.-534с.

7. Господарський Кодекс України. Із змінами, внесеними згідно із Законами № 3205-IV від 15.12.2005 URL // zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?

8. Диба В.М. Гармонізація обліку і оцінки нематеріальних активів з міжнародними стандартами // Фінанси, облік і аудит. – 2013. Випуск 1(21). – С. 244-255.

9. Євдокимов В.В. Інтелектуальна власність у системі бухгалтерського обліку / В.В. Євдокимов // Торгівля, комерція, підприємництво. збірник наукових праць львівської комерційної академії. – 2012. – вип. 14. – с. 186-191.

10. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами : навч. посібник / І.В. Жолнер.- К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368с.

11. Ільченко М.О. Облікова політика як інструмент організації обліку витрат на підприємствах // URL: <http://archive.s-conference.com/wp-content/uploads/pw0497.pdf>

12.Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну від 30.11.99 р. № 291.

13. Карелова О.В. Актуальні проблеми обліку та оцінки нематеріальних активів / О.В. Карелова // зб. наук. пр. студ. та магістрантів екон. ф-ту Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. Івана Огієнка / редкол.: і.в. ящишина (го-лова,

наук. ред.), д.Ф. Пармакли, с.е. Баженова [та ін.]. – кам'янець-Подільський, 2014. – вип. 8. – с. 50-54.

14. Килівник І.С. Основні проблеми обліку нематеріальних активів на авіатранспортних підприємствах / І.С. Килівник // Економічний простір. – 2013. – № 74. – с. 232-240.

15. Коба О.В. Визнання, ідентифікація і класифікація нематеріальних активів / О.В. Коба, А.О. Софієнко, А.І. Чиж // Економіка і регіон: наук. вісн. ПолтНТУ. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – № 6. – с. 136-142.

16. Коба О.В., Софієнко А.О., Чиж А.О. Визнання, ідентифікація і класифікація нематеріальних активів // URL: <http://reposit.pntu.edu.ua/bitstream/PoltNTU/>

17. Котенко Л.Н., Полевая Т.В. Нематериальные активы как специфический объект учета // Проблемы теории и практики учета, аудита, анализа и пути их решения: Материалы Всеукраинской науч.-метод. Конф. 6-8 мая 2003 г. – Севастополь: Узд-во СевНТУ, 2002. – 272с.

18. Куцик П.О. Особливості ідентифікації нематеріальних активів у банківському секторі // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2013. – № 4(60). – С. 165-171

19. Лисиця В.І. Бухгалтерський облік нематеріальних активів: проблеми та шляхи їх вирішення [Текст] / В.І. Лисиця, С.О. Алексеева // Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького о.Ф., м. суми, 27 травня 2015 р. / за заг. ред.: о.в. Прокопенко, М.М. Пе-трушенка. – суми: сумду, 2015. – с. 367-368.

20. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів, затверджені Наказом Міністерства фінансів України від 16 листопада 2009 р. № 1327.

21. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.00р. № 356 95 // URL https://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nnakminfin_356/nnakminfin_356.html

22. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України № 635 від 27.06.2013 // URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13?lang=ru>

23. Мехеда Н.Г. Бюджетування як інструмент управління витратами підприємства[Електронний ресурс]/ Н.Г. Мехеда, Т. Жигліна// Матеріали конференції «Дни науки – 2013» / URL http://www.rusnauka.com/10_DN_2013/Economics/10_133051.doc.htm

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи»URL:http://www.rusnauka.com/10_DN_2013/Economics/10_133051.doc.htm

25. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження типових форм первинного обліку основних засобів» № 352 від 29.12.95 // URL <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0352202-95>

26. Наказ Міністерства фінансів України від 22.11.2004 № 732 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів».

27. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2013 року за № 336/22868

28. Облік у галузях економіки : навч. посіб./ В.Ф. Максимова, З.В. Кузіна, Л.М. Стиренко, Т.Г. Степова: за ред. С.Ф. Максимової. –К.Центр учбової літератури, 2010 – 496с.

29. Олендій О.Т. Методичні засади проведення аудиту нематеріальних активів / О.Т. Олендій, І.К. Шушакова // Інноваційна економіка. – 2013. – № 5(43). – С. 291-297.

30. П(С)БО № 16 «Витрати», Наказ Міністерства фінансів № 318 від 31.12.1999. URL: <http://www.rada.kiev.ua/laws/pravo/all/mdpn.htm>

31. Піскунова Н.В., Чубар Г.Є., Піскунова К.С. Удосконалення документального оформлення операцій з нематеріальними активами / Економіка та організація управління .- 2013р. - №1 // URL : http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2012/Economics/7_122052.doc.htm.

32. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва : затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 19 квітня 2001 року № 186 URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0389-01>.

33. Податковий кодекс України від 11.10.2011 № 2755-17 – URL: <http://rada.gov.ua>.

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 27.04.00 р. № 288/4509 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. – Назва з екрану.

35. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи», затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18.10.99 р. № 242 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.

36. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999 року № 246 (зі змінами та доповненнями): URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.

37. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 19 «Об'єднання підприємств», затверджене наказом МФУ № 163 від 07.07.1999р.

38. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> від 16.07.1999 № 996-XIV URL // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3125>

39. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування ре-гістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства фінансів України від 15 червня 2011 р. № 720 URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=296068&cat_id=285157.

40. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню ре-гістрів бухгалтерського обліку / Наказ Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2000р. // URL: https://minfin.com.ua/taxes/-/!news/nakminfin_356/nakminfin_356.html

41. Радіонова і.Ф. Інтелектуальний капітал та потенціал економіки: розмежування понять і явищ / і.Ф. Радіонова, В.І. Ісик // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 10(124). – с. 56-66.

42. Рилєєв С.В. Нематеріальні активи: окремі нормативно-правові аспекти обліку / С.В. Рилєєв, А.Л. Романчук // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки. – 2013. – Вип. 1. – С. 368-374.

43. Старко І.Є. Облік і контроль нематеріальних активів в системі управління діяльністю підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец.: 08.00.09 – бухгалтерський облік аналіз та аудит / і.Є. старко. – львівська комерційна академія, 2015. – 20 с.

44. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський, фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник/ Н.М. Ткаченко – 5те вид., допов. І перероб. – К.: Алерта, 2011. -976с.

45. Удосконалення облікових реєстрів з метою своєчасного управління підприємством та контролю за його фінансовою безпекою / [А.П. Макаренко, Т.О. Меліхова, Н.С. Чакалова] // Економічний вісник університету. – 2014. – Вип. 22 (1). – С. 85–95. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2014_22%281%29_17

46. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: Підручник /М.Ф. Огійчук, Л.О. Сколотій, М.І. Беленкова та ін. / За ред. Проф. М.Ф. Огійчука.- 7-ме вид., перероб. І допов. – К.: Алерта, 2016. – 1040с.

47. Ярміш О.В. Облік нематеріальних активів по міжнародним і національним стандартам URL http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2012/Economics/7_122052.doc.htm.

48. Ясишена В.В. Нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів підприємства // Вісник ЖДТУ. – 2018. - №4 (86)

49. Ясишена В.В.. Економічний зміст та класифікація нематеріальних активів для цілей бухгалтерського обліку / в.в. ясишена [електронний ресурс] // ефективна економіка. – 2013. – № 8.

50. Шушакова І. К. Управлінський облік нематеріальних активів на вітчизняних підприємствах / І. К. Шушакова, О. Т. Олендій // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2014. - Т. 19, Вип. 2(6). - С. 135-140. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2014_19_2%286%29_32

Додаток А

Пояснювальна записка щодо економічних показників ТОВ «Мостард» за 2014-2018 роки

Досліджуване підприємство, ТОВ «Мастард» знаходиться в м. Києві. Основним видом діяльності є відповідно до Статуту (Додаток А) надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна, а також купівля та продаж нерухомості, діяльність з нерухомим майном. Для забезпечення своєї діяльності, за рахунок вкладів учасників створено статутний фонд у розмірі 2707 тис.грн. Здійснимо аналіз прибутку (збитку) ТОВ «Мастард» за останні п'ять років.

Аналіз витрат на ТОВ «Мастард» доцільно здійснювати в декілька етапів:

1. Розглядається динаміка загальної суми і рівня витрат основної діяльності звітного періоду у порівнянні з попереднім, визначаються темпи зміни цих показників, розраховуються показники абсолютної та відносної економії витрат або їх перевитрат по відношенню до попереднього періоду або раніше встановленого планованого їх кошторису.

Аналіз будь-якого окремого елемента діяльності завжди розпочинається з загальної економічної характеристики підприємства. Використовуючи форму фінансової звітності № 2 (звіт про фінансові результати) приведемо характеристику фінансово-економічного стану ТОВ «Мастард», проаналізуємо його ефективність та основні результати господарської діяльності. Основні показники у динаміці наведені в табл А.1.

Таблиця А.1

Динаміка доходів та витрат ТОВ «Мастард» за 2014-2018 рр. (тис.грн.)

Показники	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення, %			
						2015р	2016р.	2017р.	2018р.
Чиста виручка від реалізації продукції	48189	44555	42131	47949	52340	-7,5	-5,4	13,8	9,15
Собівартість реалізованої продукції	3109	29002	27922	32732	39870	832,8	-3,7	17,2	21,80
Інші операційні доходи	22961	24031	0	26491	27670	4,6	-100	0	4,4
Операційні витрати	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Адміністративні витрати	4803	4212	3615	3824	3000	-12,3	-14,1	5,7	-21,5
Витрати на збут	23880	22550	23327	25795	23790	-5,5	3,44	10,58	-7,7
Прибуток від основної діяльності	11372	12822	11272	12089	13350	12,75	-12,0	7,24	10,43

Сальдо фінансових доходів (витрат)	12582	12914	10050	10985	12300	2,63	-22,1	9,3	11,9
Чистий прибуток (збиток)	18521	20622	17948	18905	21033	11,3	-12,9	5,3	11,2

За даними табл. А.1 можна констатувати зростання обсягу товарообороту та чистого доходу від реалізації: у 2017р. на 13,8%, та у 2018р. на 9,15%. Враховуючі такі темпи збільшення товарообороту сума чистого прибутку значно зросла за аналізований період. Так, в 2016 році сума чистого прибутку складала – 17948 тис.грн., а вже в 2018 році – 21033 тис.грн. Тобто темп приросту склав 5,3 та 11,2 % відповідно. Дана динаміка відбулась за рахунок наступних факторів:

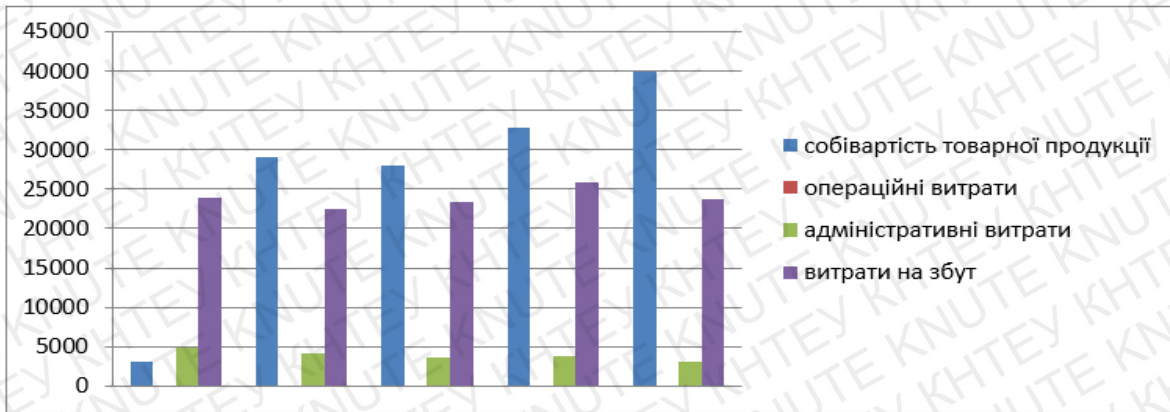
- збільшення виручки від реалізації товарної продукції за останні два роки;
- збільшення інших операційних доходів на 4,4%, в 2018 році в порівнянні з попереднім роком.

Необхідно відзначити, що адміністративні витрати та витрати на збут з кожним роком зменшуються, крім 2017 року. Так, темп зменшення адміністративних витрат склав -12,3 %, - 14,1%, -21,5 % відповідно. Темп зменшення витрат на збут в 2015 році склав - 5,5 %, а в 2018 році – 7,7 % відповідно. Це відбулось за рахунок оптимізації управлінських витрат а також скорочення штату працівників.

Необхідно пам'ятати, що зменшення адміністративних витрат та витрат на збут веде за собою цілий ряд негативних наслідків для підприємства: зменшення зацікавленості працівників, вході зменшення їх продуктивності, погіршується загальна робота адміністративного персоналу, погіршення матеріального забезпечення і рівня автоматизації, знижується комунікаційна система підприємства. Тому, зростання витрат за даними статтями не можна вважати негативним явищем, адже результативний показник (сума чистого прибутку) значно збільшився за аналізований період.

Необхідно звернути увагу на сальдо фінансових доходів та витрат. Даний показник з кожним роком зростає та свідчить про те, що підприємство для розвитку своєї діяльності збільшує заборгованість за короткостроковими та довгостроковими кредитами банків.

Джерелами інформації для аналізу витрат є оперативні дані фінансової звітності, статистична звітність, матеріали інвентаризації та перевірок.

РисД.1. Динаміка витрат ТОВ «Мастард» 2014-2018 рр. (тис.грн)

Проведемо оцінку загальної суми витрат товариства. Для цього розрахуємо абсолютну суму витрат, визначимо їх рівень та рентабельність за формулами:

$$\begin{aligned} & + \text{матеріальні витрати} \\ & + \text{витрати на оплату праці} \\ \text{Абсолютна сума витрат} & = + \text{відрахування на соціальні заходи} \\ & + \text{амортизація} \\ & + \text{інші операційні витрати} \end{aligned} \quad (3.1)$$

$$\text{Рівень витрат обігу} = \text{ВО} / \text{ТО} * 100, \quad (3.2)$$

де ТО – товарооборот,

ВО – загальна сума витрат обігу.

$$\text{Рентабельність витрат} = \text{ЧП} / \text{ВО}, \quad (3.3)$$

де ЧП – чистий прибуток.

Результати розрахунків наведені в табл. А.2.

Таблиця А.2

Динаміка результативності понесених витрат основної діяльності ТОВ «Мастард» за 2014-2018 рр.

Показники	2014р.	2015р.	2016р.	2017р.	2018р.	Відхилення			
						2015р.	2016р.	2017р.	2018р.
Абсолютна сума витрат ,тис.грн	65599	61457	59287	66520	71277	-4142	-2170	7233	4757
Чистий прибуток, тис.грн	18521	20622	17948	18905	21033	2101	-2674	957	2128
Товарообо-рот, тис.грн	48189	44555	42131	47949	52340	-3634	-2424	5818	4391
Рівень витрат ,%	136,1	137,9	140,7	138,7	136,1	1,8	2,7	-1,9	-2,5
Рентабельність витрат,%	28,2	33,5	30,2	28,4	29,5	5,3	-3,2	-1,8	1,0

Проаналізувавши дані табл. Д.2 видно, що динаміка зміни абсолютної суми витрат свідчить про їх швидке зростання: на 7233 тис.грн в 2017 році та на 4757 тис.грн. в 2018 році. Другий показник - "рівень витрат обігу" свідчить про те, що сума витрат на одиницю товарообороту також зростає, але дещо повільніше ніж перший показник. Так у 2015р. цей коефіцієнт збільшився на

1,8%, та на 2,7% в 2016 році. За останні два роки рівень витрат зменшується, що свідчить про випереджаюче зростання виручки від реалізації товарної продукції ТОВ «Мастард» над темпом зростання сукупних витрат підприємства.

Рис. 3.5 Динаміка рентабельності витрат ТОВ «Мастард» за 2014 – 2018 рр.

Розрахунок рентабельності витрат свідчить про високу ефективність управління витратами. На одиницю вкладених коштів припадає 28,2 грн. прибутку у 2014р., та 29,5 грн. у 2018 році.

Отже, на ТОВ «Мастард» відбувалося збільшення обсягів товарообороту, і це, природно, викликало збільшення витрат підприємства.

Так як товарооборот та витрати підприємства міцно пов'язані між собою, то для більш глибокого аналізу доцільно проаналізувати структуру витрат у товарообороті та динаміку їх зміни. Дані розрахунків наведені у табл. Д.3.

Таблиця Д.3

Зміна структури витрат у товарообороті ТОВ «Мастард» за 2014-2018 рр.

Показники	2014р	2015р	2016р	2017р	2018р	Відхилення			
						2015р	2016р	2017р	2018р
Товарооборот (тис.грн)	48189	44555	42131	47949	52340	-3634	-2424	5818	4391
Загальна сума витрат (тис.грн)	29157	27274	27237	29619	31350	-1883	-37	2382	1731
Частка, %	60,5	61,2	64,6	61,7	59,8	0,7	3,4	-2,9	-1,9
Матеріальні витрати (тис.грн)	5242	5307	6255	7532	7900	65	948	1277	368
Частка, %	17,9	19,45	22,96	25,42	25,19	1,55	3,51	2,46	-0,23
Витрати на оплату праці (тис.грн)	9287	8431	7952	8546	8750	-856	-479	594	204
Частка, %	31,8	30,91	29,19	28,8	27,91	-0,89	-1,72	-0,39	-0,89
Відрахування на соціальні заходи (тис.грн)	3214	2963	3121	2877	3500	-251	158	-244	623
Частка, %	11,02	10,86	11,45	9,71	11,16	-0,16	0,59	-1,74	1,45

Інші операційні витрати (тис.грн)	10157	8986	8260	8068	8700				
Частка, %	34,83	32,94	30,32	27,23	27,7	-1171	-726	-192	632
						-1,89	-2,62	-3,09	0,47

Виходячи із даних табл. Д.3, бачимо, що частка сукупних витрат у товарообороті збільшилась в 2016р. та склала 64,6%. Проаналізувавши динаміку, ми бачимо, що у структурі товарообороту найбільшу частку серед умовно-постійних витрат складають інші операційні витрати: 2014р. – 34,83%; 2015р. – 32,94%; 2016р. – 30,23%, 2017р.-27,23%, в 2018р.- 27,7%.

Як видно із динаміки цей показник постійно збільшується. Витрати на оплату праці з кожним роком зменшуються. Так, у 2015 році в порівнянні з 2012 роком дана стаття витрат зменшилась на 856 тис.грн. В 2017р. та 2018 році дана стаття витрат збільшилась на 594 тис.грн та 204 тис.грн. відповідно.

Беручи до уваги той факт, що керівництво досліджуваного підприємства прийняло рішення дотримуватися мінімально дозволеного рівня оплати праці, зростання фонду заробітної платні пояснюється змінами в законодавстві. Але слід зазначити, що частка цих витрат в товарообороту залишається без змін на рівні 29%. Тобто, цей факт дозволяє віднести заробітну платню до умовно-змінних витрат, що залежать від зміни обсягів товарообороту. Відрахування на соціальні заходи також мають тенденцію до зростання в абсолютних показниках, але їх частка в товарообороті також залишається незмінною.

Додаток Б

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12. 2014 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	50	59
первісна вартість	1001	308	308
накопичена амортизація	1002	250	249
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	17300	17372
первісна вартість	1011	34560	35180
знос	1012	15406	17808
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	17200	17431
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	14320	15765
Поточні біологічні активи	1110		0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	30	31
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3200	3793
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	73400	74978
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Інші оборотні активи	1190	20	30
Усього за розділом II	1195	90940	94566
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	108140	111997

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
-------	--------------	---------------------------------	-----------------------------------

Продовж. дод. Б

1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	8900	8991
Резервний капітал	1415	600	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	74900	74291
Неоплачений капітал	1425		0
Вилучений капітал	1430		0
Усього за розділом I	1495	84400	86666
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	2000	2975
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	12160	18821
розрахунками з бюджетом	1620	2200	2486
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	100	202
розрахунками з оплати праці	1630	300	353
Поточні забезпечення	1660	6680	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	300	363
Усього за розділом III	1695	23740	25331
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		0
Баланс	1900	108140	111997

Керівник
Головний бухгалтер

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2015 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт,	2000	48189	45600

послуг)	Продовж. дод. Б		
	2020	2019	2000
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)			
Валовий:		17094	15800
прибуток	2090		
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	22961	19800
Адміністративні витрати	2130	-4803	-3500
Витрати на збут	2150	-23880	-21400
Інші операційні витрати	2180	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:		11372	10700
прибуток	2190		
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	13056	11600
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	-474	-300
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:		23954	22000
прибуток	2290		
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	5433	4900
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	
Чистий фінансовий результат:		18521	17100
прибуток	2350		
збиток	2355	0	0

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	18521	17100

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5242	4242

Витрати на оплату праці	2505	9287	8267
Відрахування на соціальні заходи			Продовж. дод. Б
Амортизація	2515	1257	1157
Інші операційні витрати	2520	10157	9157
Разом	2550	29157	23157

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____

(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		

Додаток Б

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12. 2015 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	59	47
первісна вартість	1001	308	237
накопичена амортизація	1002	249	190
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	17372	18537
первісна вартість	1011	35180	35478
знос	1012	17808	16941
Інвестиційна нерухомість	1015	0	472
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	17431	19056
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	15765	16105
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	31	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	687
з бюджетом	1135	0	321
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	321
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3793	3044
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	74978	75227
Витрати майбутніх періодів	1170	0	51
Інші оборотні активи	1190	30	30
Усього за розділом II	1195	94566	95465
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	111997	114521

Пасив	Код п'ялка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991
Резервний капітал	1415	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	74291	79911
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	86666	92286
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	2975	3000
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	18821	17102
розрахунками з бюджетом	1620	2486	979
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	202	192
розрахунками з оплати праці	1630	353	296
Поточні забезпечення	1660	0	47
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	363	400
Усього за розділом III	1695	25331	22235
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	111997	114521

Керівник
Головний бухгалтер

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2015 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	44555	48189
Продовж. дод. Б			
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-29002	-31009
Валовий: прибуток	2090	15553	17094
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	24031	22961
Адміністративні витрати	2130	-4212	-4803
Витрати на збут	2150	-22550	-23880
Інші операційні витрати	2180	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	12822	11372
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	13473	13056
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	-559	-474
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	25736	23954
збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	5114	5433
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	20622	18521
збиток	2355	0	0

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	20622	18521

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	5307	5242
Витрати на оплату праці	2505	8431	9287
Відрахування на соціальні заходи			
Амортизація	2515	1511	1251
Інші операційні витрати	2520	8986	10157
Разом	2550	27274	29157

Продовж. дод. Б

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2578400	2578400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2578400	2578400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,997	7,1831
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	7,997	7,1831
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

(найменування)

КОДИ		

Продовж. дод. Б

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12. 2016 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	47	32
первісна вартість	1001	237	226
накопичена амортизація	1002	190	194
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	18537	18961
первісна вартість	1011	35478	39847
знос	1012	16941	20886
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	19056	18993
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	16105	14512
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	0	255
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	687	850
з бюджетом	1135	321	1359
у тому числі з податку на прибуток	1136	321	1359
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3044	2837
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0

Гроші та їх еквіваленти	1165	75227	70304
Витрати майбутніх періодів	1170	51	44
Інші оборотні активи	1190	30	69
Усього за розділом II	1195	95465	90230
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	114521	109223

Продовж. дод. Б

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991
Резервний капітал	1415	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	79911	77905
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	92286	90280
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	3000	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	17102	16465
розрахунками з бюджетом	1620	979	1000
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	192	228
розрахунками з оплати праці	1630	296	366
Поточні забезпечення	1660	47	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	400	575

Усього за розділом III	1695	22235	18943
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	114521	109223

Керівник

Головний бухгалтер

Продовж. дод. Б

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016р.**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	42131	44555
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27922)	(29002)
Валовий: прибуток	2090	14209	15553
збиток	2095	(0)	(0)
Інші операційні доходи	2120	0	24031
Адміністративні витрати	2130	(3615)	(4212)
Витрати на збут	2150	(23327)	(22550)
Інші операційні витрати	2180	(0)	(0)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	11272	12822
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	11099	13473
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	(295)	(559)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	22076	25736
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4128	5114
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після	2305	0	0

оподаткування			
Чистий фінансовий результат:		17948	20622
прибуток	2350		
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств		Продовж. дод. Б	
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	17948	20622

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	6255	5317
Витрати на оплату праці	2505	7952	8431
Відрахування на соціальні заходи	2510	2877	2963
Амортизація	2515	2085	1577
Інші операційні витрати	2520	8068	8986
Разом	2550	27237	27274

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2578400	2578400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2578400	2578400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	6,96091	7,997
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	6,96091	7,997
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		

Продовж. дод. Б

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	32	33
первісна вартість	1001	226	232
накопичена амортизація	1002	194	199
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	2757
Основні засоби	1010	18961	23223
первісна вартість	1011	39847	45785
знос	1012	20886	22562
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	18993	26013
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	14512	21108
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	255	505
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1359	118

з бюджетом	1135	1359	120
у тому числі з податку на прибуток	1136	1359	118
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2837	1495
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	70304	76817
Витрати майбутніх періодів	1170	44	0
Інші оборотні активи	1190	69	178
Усього за розділом II	1195	90230	100223
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	109223	126236

Продовж. дод. Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991
Резервний капітал	1415	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	77905	86808
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	90280	99183
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	16465	24444
розрахунками з бюджетом	1620	1000	1003
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	228	151

розрахунками з оплати праці	1630	366	275
Поточні забезпечення	1660	0	32
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	575	801
Усього за розділом III	1695	18943	27053
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Баланс	1900	109223	126236

Керівник
Головний бухгалтер

Продовж. дод. Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за _____ 2017 р.

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	47949	42131
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	32732	27922
Валовий: прибуток	2090	15217	14209
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	26491	24005
Адміністративні витрати	2130	3824	3615
Витрати на збут	2150	25795	23327
Інші операційні витрати	2180	0	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	12089	11272
збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	10985	11099
Інші доходи	2240	0	0
Фінансові витрати	2250	0	295
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	23074	22076
збиток	2295	0	0

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4169	4128
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	18905	17948
збиток	2355	0	

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств			
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	18905	17948

Продовж. дод. Б

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	7532	6255
Витрати на оплату праці	2505	8546	7952
Відрахування на соціальні заходи	2510	3121	2877
Амортизація	2515	2160	2085
Інші операційні витрати	2520	8260	8068
Разом	2550	29619	27237

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2578400	2578400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2578400	2578400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,33207	6,96091
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	7,33207	6,96091
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	3,879

Керівник
Головний бухгалтер

КОДИ

Підприємство _____

Дата (рік, місяць, число) _____
за ЄДРПОУ _____

(найменування)

Продовж. дод. Б

БАЛАНС
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12. 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	33	25
первісна вартість	1001	232	245
накопичена амортизація	1002	199	220
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2757	2800
Основні засоби	1010	23223	23780
первісна вартість	1011	45785	46780
знос	1012	22562	23000
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	26013	26605
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	21108	22350
Поточні біологічні активи	1110	0	

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	505	460
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	118	190
з бюджетом	1135	120	200
у тому числі з податку на прибуток	1136	118	160
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1495	1560
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	
Гроші та їх еквіваленти	1165	76817	56790
Витрати майбутніх періодів	1170	0	
Інші оборотні активи	1190	178	230
Усього за розділом II	1195	100223	81940
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	
Баланс	1300	126236	108545

Продовж. дод. Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2707	2707
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	8991	8991
Резервний капітал	1415	677	677
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	86808	58320
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Усього за розділом I	1495	99183	70695
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			0
Короткострокові кредити банків	1600	0	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0

товари, роботи, послуги	1615	24444	35000
розрахунками з бюджетом	1620	1003	1500
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	
розрахунками зі страхування	1625	151	100
розрахунками з оплати праці	1630	275	200
Поточні забезпечення	1660	32	50
Доходи майбутніх періодів	1665	0	
Інші поточні зобов'язання	1690	801	1000
Усього за розділом III	1695	27053	37850
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	
Баланс	1900	126236	108545

Керівник
Головний бухгалтер

Продовж. дод. Б

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 р.**

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	52340	47949
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	39870	32732
Валовий:		12470	15217
прибуток	2090		
збиток	2095	0	0
Інші операційні доходи	2120	27670	26491
Адміністративні витрати	2130	3000	3824
Витрати на збут	2150	23790	25795
Інші операційні витрати	2180	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:		13350	12089
прибуток	2190		
збиток	2195		0
Дохід від участі в капіталі	2200		0
Інші фінансові доходи	2220	12300	10985
Інші доходи	2240		0
Фінансові витрати	2250		0

Втрати від участі в капіталі	2255		0
Інші витрати	2270		0
Фінансовий результат до оподаткування:		25650	23074
прибуток	2290		
збиток	2295		0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4617	4169
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0
Чистий фінансовий результат:		21033	18905
прибуток	2350		
збиток	2355	0	0

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів			
Накопичені курсові різниці			
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		18905

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	7900	7532
Витрати на оплату праці	2505	8750	8546
Відрахування на соціальні заходи	2510	3500	3121
Амортизація	2515	2500	2160
Інші операційні витрати	2520	8700	8260
Разом	2550	31350	29619

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2578400	2578400
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2578400	2578400
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	7,33207	7,33207
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту	2615	7,33207	7,33207

акцію			
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	

Керівник
Головний бухгалтер

Підприємство _____

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

(найменування)

КОДИ		

Додаток В

ТОВ «Мостард»

07.01.2018р.
м. Київ

НАКАЗ №1

«ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ»

Для виконання Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року 996-ХІІ (далі Закон про бухгалтерський облік), Податкового Кодексу України, Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, затверджених Міністерством фінансів України з метою забезпечення єдиної облікової політики й надання достовірної фінансової звітності.

НАКАЗУЮ:

Здійснити організаційні заходи щодо ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності.

Розділ 1. Організація роботи облікового апарату

1. Організація роботи бухгалтерії.

1.1. Бухгалтерський облік здійснюється бухгалтерією підприємства, яку очолює головний бухгалтер.

1.1.1. Головний бухгалтер підприємства може мати заступника (заступників), їх кількість визначається штатним розкладом підприємства.

1.1.2. Кількісний та якісний склад бухгалтерії визначається штатним розкладом і затверджується окремим наказом керівника підприємства.

2. Права та обов'язки головного бухгалтера і посадових осіб бухгалтерії визначаються Законом про бухгалтерський облік, цим наказом та затвердженими посадовими інструкціями.

2.1. Відповідно до пункту 7 статті 8 Закону про бухгалтерський облік, головний бухгалтер підприємства:

2.1.1. Забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання та подання у встановлені строки фінансової звітності та приміток до неї.

2.1.2. Організує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку всіх господарських операцій.

2.1.3. Приймає участь в оформленні матеріалів, пов'язаних з відшкодуванням втрат від недостачі, крадіжок і псування активів підприємства.

2.1.4. Розробляє та забезпечує дотримання єдиних організаційних та методичних засад ведення бухгалтерського обліку всіма структурними підрозділами підприємства,

Продовження дод. В

2.1.5. Забезпечує контроль за своєчасним і правильним оформленням первинних документів та складання зведених облікових документів,

2.1.6. Контролює наявність у первинних документах усіх реквізитів, встановлених нормативними документами, а також підписів осіб, відповідальних за їх виконання.

2.1.7. Систематизує інформацію, що міститься в первинних документах, на рахунках бухгалтерського обліку, в регістрах синтетичного та аналітичного обліку, методом подвійного запису.

2.2. Розпорядження головного бухгалтера, які стосуються організації та здійснення бухгалтерського обліку на підприємстві, є обов'язковими до виконання усіма структурними підрозділами і працівниками підприємства.

2.2.1. Головний бухгалтер наділяється правом другого підпису, який він проставляє на первинних бухгалтерських документах, регістрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах.

2.3. Головний бухгалтер несе особисту відповідальність перед керівником підприємства.

2.3.1. За відсутності головного бухгалтера обов'язки та відповідальність покладаються на його першого заступника.

У разі відсутності з поважних причин головного бухгалтера і його першого заступника — на іншого працівника бухгалтерії, згідно з окремим письмовим розпорядженням керівника підприємства,

2.3.2. Відповідальність інших працівників бухгалтерії регулюються посадовими інструкціями, які затверджуються керівником підприємства.

3. Затвердити перелік посадових осіб, які складають фінансову звітність та примітки до неї згідно з вимогами Закону про бухгалтерський облік, національних стандартів (положень) бухгалтерського обліку, звітності з обліку податків та платежів.

3.1. Зобов'язати посадових осіб підписувати відповідні звіти підприємства.

3.2. Покласти відповідальність за якість підготовки та своєчасність подання такої звітності.

4. Загальну відповідальність за ведення податкового обліку покласти на заступника головного бухгалтера.

Закріпити за окремими працівниками бухгалтерії конкретні ланки обліку:

4.1. Виписування податкових накладних, ведення книг обліку продаж та придбання доручити бухгалтеру.

4.2. Ведення підрахунку валових доходів та валових витрат покласти на бухгалтера. Облік валових доходів та валових витрат здійснювати за окремими розрахунками у форматі діючої звітності про прибуток підприємства.

Розділ 2. Методика обліку

1. Встановити межу істотності в розмірі 0,01 тис. грн.

2. Використовувати на підприємстві наступну методику бухгалтерського обліку:

Продовження дод. В

2.1. До основних засобів відносити матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або одного операційного циклу, якщо він довший за рік), первісна вартість яких більша за 500 грн.

2.1.1. Обліковою одиницею бухгалтерського обліку основних засобів вважати об'єкт основних засобів.

2.1.2. Фактичні витрати, пов'язані з поточним ремонтом основних засобів, включати до складу витрат підприємства.

2.2. Класифікувати основні засоби відповідно до ст 5 П(С)БО 7 за такими групами:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель;
- будинки та споруди рослинництво;
- машини та обладнання рослинництво;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади та інвентар;
- багаторічні, насадження;
- інші основні засоби,

2.2.1. Використовувати при нарахуванні амортизації основних засобів наступні методи, обрані і затверджені економічною службами підприємства:

- виробничий метод — для виробничого обладнання і транспортних засобів, що використовуються для забезпечення виробництва матеріалами:
- прямолінійний метод - для інших груп основних засобів,
- 2.2.2. Ліквідаційну вартість об'єктів основних засобів не встановлювати та з метою нарахування амортизації прийняти рівною нулю.
- 2.3. Вести нарахування зносу відповідно до Податкового кодексу.
- 2.4. Встановити строки використання нематеріальних активів за групами відповідно до класифікації (ст. 5 П(С)БО 8):
 - права користування майном (право користування будівлею, право на оренду помешкань) - 5 років;
 - права на знаки для товарів, послуг - 10 років;
 - права на об'єкти промислової власності (право на винаходи, моделі, промислові зразки) - 5 років;
 - авторські та суміжні права (програмне забезпечення, бази даних) – 2 роки;
- 2.4.1. Встановити для нематеріальних активів прямолінійний метод нарахування амортизації.
- 2.4.2. Прийняти ліквідаційну вартість нематеріальних активів для цілей амортизації рівною нулю.
- 2.4.3. Здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок.
- 2.5. Встановити вартісну межу належності матеріальних активів до інших матеріальних активів до 500 грн.
- 2.5.1. Амортизацію таких активів нараховують у першому місяці використання об'єкта в розмірі 50% вартості, яка амортизується, та решти 50% вартості, яка

Продовження дод. В

амортизується, у місяці їх вибуття з активів (списання з балансу) внаслідок невідповідності критеріям визнання активом.

2.5.2. Матеріальні активи, що використовуються не більше одного року, відносити до малоцінних та швидкозношуваних предметів (МШП).

2.6. До складу малоцінних необоротних матеріальних активів, термін корисного використання яких більше одного року, зараховувати предмети, вартісна оцінка яких не перевищує 1000 грн.

2.7. Визнання та первісну оцінку запасів (матеріалів, сировини, палива, комплектуючих виробів, товарів) здійснювати в залежності від шляхів надходження запасів на підприємство: придбані за плату, виготовлені власними силами, внесені до статутного капіталу, отримані безоплатно, придбані в результаті обміну на подібні та неподібні активи згідно з П(С)БО 9 «Запаси».

2.7.1. Обліковою одиницею бухгалтерського обліку запасів вважати найменування запасів.

2.7.2. Організувати аналітичний облік руху запасів таким чином за підрозділами:

- у бухгалтерії-у кількісно-сумовому вираженні;

- на складах - у кількісному вираженні.

2.7.3. Застосовувати постійну систему оцінки запасів.

2.7.4. Оцінку незавершеного виробництва здійснювати за нормативними витратами.

2.7.5. Оцінку готової продукції протягом року здійснювати за плановою собівартістю, яку в кінці року поводити до фактичної собівартості.

2.7.6. Оцінку запасів при вибутті здійснювати за методом ФІФО.

2.7.7. При складанні балансу здійснювати оцінку запасів та відобразити в бухгалтерському обліку і звітності за меншою з двох оцінок: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

2.7.8. Транспортно-заготівельні витрати, які входять до первісної вартості запасів, придбаних у постачальників, безпосередньо включати до собівартості запасів; інші витрати, що входять до первісної вартості запасів, придбаних у постачальників, щомісяця відносити на вартість придбаних запасів.

2.8. Оцінку ступеня завершеності операцій з надання послуг здійснювати шляхом вивчення виконаних робіт, при цьому в бухгалтерському обліку доходи відобразити у звітному періоді після оформлення акту виконаних робіт (наданих послуг), застосовувати спосіб вивчення виконання робіт, за винятком випадків, коли дохід від надання послуг не може бути достовірно визначений.

2.9. Використовувати для узагальнення інформації про витрати підприємства рахунки класу 9 «Витрати виробництва».

2.9.1. Затвердити перелік, склад статей калькулювання виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)

Собівартість формувати у відповідності п.п. 10-26 П(С)БО 16. До виробничої собівартості включати:

- прямі витрати (матеріальні, на оплату праці та інші);
- змінні та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Продовження дод. В

2.9.2. Затвердити перелік і склад, порядок розподілу змінних та постійних загальновиробничих витрат.

Аналітичний облік загальновиробничих витрат вести відповідно п. 16 П(с)БО 16 за такими статтями:

16.1. Змінні:

- витрати па поточний ремонт засобів;
- витрати на утримання і експлуатацію;
- витрати на охорону праці;
- витрати на відшкодування технологій;
- знос МШП;;
- комунальні послуги;
- витрати на відрядження персоналу;
- вартість послуг сторонніх організацій;
- інші витрати,

16.2. Постійні:

- амортизація основних засобів;

- амортизація нематеріальних активів;
- витрати на оплату праці управління;
- відрахування на соціальні заходи апарату управління;
- витрати на опалення та освітлення;
- інші витрати.

2.10. Встановити нормативний метод обліку витрат на виробництво та фактичної калькуляції собівартості продукції.

2.11. Здійснювати класифікацію дебіторської заборгованості шляхом групування за термінами її погашення.

2.11.1. Встановити періодичність спостереження для визначення коефіцієнта – 6 місяців.

2.11.2. Визнавати поточну дебіторську заборгованість безнадійною тільки у разі повної впевненості у її неповерненні боржником: за якою минув термін позовної давності; заборгованість визнано безнадійною спеціальною комісією; у випадку отримання рішень суду про ліквідацію підприємства-дебітора; недостатності його коштів для погашення заборгованості.

2.11.3. Списання безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості здійснювати тільки за розпорядженням керівника.

2.12. Затвердити перелік створюваних на підприємстві резервів (фондів).

2.13. Резерв сумнівних боргів не нараховувати.

2.14. Резерви майбутніх витрат і платежів не створювати.

2.15. На підприємстві застосовуються форми та система оплати праці згідно з умовами, передбаченими колективним договором.

Розділ 3. Організаційно-технічні аспекти

1. Форма обліку.

Для реєстрації фактів господарського життя та відображення їх в обліку застосовувати журнально-ордерну форму обліку. Відповідальність за рівень відповідності реєстрів обліку, порядку та способу реєстрації та узагальнення

Продовження дод. В

інформації вимогам законодавства покласти на головного бухгалтера підприємства.

2. Затвердити перелік посадових осіб, які наділяються правом дозволу на проведення господарських операцій. Зразки підписів відповідних осіб за переліком затвердити окремим наказом керівника і довести до відповідних структурних підрозділів.

2.1. Відповідних осіб наділити правами і покласти на них відповідальність за відповідність проведених операцій чинному законодавству та статуту підприємства, згідно з посадовими інструкціями.

3. Затвердити перелік посадових осіб, яким дозволено отримувати та видавати товарно-матеріальні активи. Зразки підписів відповідних посадових осіб згідно з переліком затвердити окремим наказом керівника та довести до відповідних структурних підрозділів.

3.1. Відповідних осіб наділити правами покласти на них всю повноту відповідальності за відповідність здійснення операцій законодавчим актам і

статуту підприємства, згідно з посадовими інструкціями та чинними законодавчими актами України.

4. Затвердити правила та графік документообігу.

5. Відповідальність за приймання документації на тимчасове зберігання до архіву підприємства, за зберігання документації в архіві та здачу відповідної документації до державного архіву покласти на заступника головного бухгалтера.

Видачу документації у тимчасове користування посадовим особам підприємства здійснювати за письмовим дозволом головного бухгалтера підприємства. Особам, які не є працівниками підприємства - з письмового розпорядження керівника підприємства.

6. Відповідальність за допущення несанкціонованого доступу до облікової інформації покласти на головного бухгалтера підприємства.

7. Затвердити перелік первинних документів, які застосовуються підприємством у практичній діяльності та офіційно затверджені відповідними державними органами.

7.1. Затвердити форми первинних облікових документів (зведених первинних документів), які застосовуються підприємством у практичній діяльності, але не затверджені відповідними державними органами. Графік документообороту повинен містити всі документи, в тому числі розроблені та застосовувані підприємством.

7.2. Для ведення обліку руху бланків суворого обліку, видачі (здачі невикористаних) бланків відповідним посадовим особам, приймання звітності за виданими бланками суворого обліку та їх передачі на постійне зберігання до архіву підприємства призначається бухгалтер.

7.2.1. Затвердити перелік посадових осіб, які використовують бланки суворого обліку у своїй роботі.

7.2.2. Затвердити право підпису довіреностей на отримання товарно-матеріальних актів, укладання угод:

- директор - перший підпис;

Продовження дод. В

- головний бухгалтер - другий підпис;

- заступник головного бухгалтера - другий підпис,

7.3. Встановити місце зберігання (архів підприємства) первинних документів та реєстрів бухгалтерського обліку, виготовлених на всіх видах носіїв інформації (дискети, компакт-диски). Доступ сторонніх осіб до такого приміщення (архіву) без спеціального на те дозволу заборонити.

8. Затвердити систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності та контролю господарських операцій.

9. Затвердити наступні строки видачі готівки, норми витрат і терміни звітності за окремими операціями.

9.1. Встановити дні видачі готівки з каси підприємства: заробітної плати, пенсій та інших соціальних виплат 2-го та 17-го числа місяця.

9.2. Встановити норму представницьких витрат у розмірі: 5% від чистого доходу від реалізації продукції.

9.3. Застосовувати на підприємстві передбачені чинними нормативними актами граничні норми добових на службові відрядження, граничну величину розрахунків готівкою, строки звітування за витрачання коштів тощо.

10. Відповідальність за організацію робіт з ведення обліку, зберігання та видачі трудових книжок і виконавчих листів покласти на інспектора кадрів.

11. З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності проводити інвентаризацію майна і фінансових зобов'язань, відповідно до статті 10 Закону про бухгалтерський облік та інших нормативних документів.

11.1. Інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються їх наявність, документальне підтвердження і стан та дається оцінка, визначається ефективність застосування окремих принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку і розробляються пропозиції щодо зміни окремих параметрів облікової політики на наступний звітний період (рік), проводити перед складанням річної фінансової звітності підприємства, орієнтовно з 15.11. до 15.12, в обов'язковому порядку. Точний час і порядок її проведення, відповідальних осіб визначати окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника підприємства.

11.2. В усіх інших випадках об'єкти та періодичність проведення інвентаризації визначати на підставі чинного законодавства в міру необхідності керівником підприємства. Час та перелік інвентаризації об'єктів визначати окремим письмовим розпорядженням (наказом) керівника підприємства.

11.3. Для проведення інвентаризаційної роботи (планових та позапланових Інвентаризацій активів та зобов'язань), основних засобів, інших необоротних активів, МШП, інших нематеріальних активів тощо) затвердити постійно діючу інвентаризаційну комісію у складі:

- головного економіста - голова комісії;
- головного бухгалтера - заступник голови комісії;
- начальника відділу збуту - член комісії;
- начальника відділу кадрів - член комісії;
- менеджера зі збуту - член комісії.

Закінчення дод. В

11.3.1. Права, обов'язки та завдання, які покладаються на членів постійно діючої інвентаризаційної комісії, визначати згідно з Інструкцією з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних активів, грошових коштів і документів та розрахунків, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 11.08.94 р. № 69 (далі - Інструкція 69).

11.3.2. Додатково до занять, визначених Інструкцією 69, на постійно діючу інвентаризаційну комісію покласти завдання з: визначення ефективності застосовуваних на підприємстві принципів, методів і процедур облікової політики; проведення робіт щодо оцінки активів та зобов'язань; розробки та затвердження пропозицій щодо їх зміни на наступний звітний рік, проведення внутрішнього контролю на підприємстві.

11.3.3. Для проведення раптової інвентаризації касової підприємства створити комісію у складі: головного бухгалтера - голова комісії; бухгалтера — член комісії.

11.4. Інвентаризацію касової готівки підприємства проводити не рідше одного разу на місяць.

11.5. Затвердити розроблений на підставі Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій (див. наказ Міністерства фінансів України № 291 від 21.12.99 р.) робочий план рахунків з використанням рахунків першого, другого і третього порядку.

12. Загальний контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

12.1. Контроль за виконанням конкретних пунктів наказу покласти на головного бухгалтера, бухгалтера, головного економіста та ін. осіб.

2.2. Зі змістом наказу ознайомити (під розписку) усіх посадових осіб, причетних до його виконання.

Керівник підприємства _____
(підпис)

З наказом ознайомлені: _____
(підпис)